

T.C.

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ALGILANAN KÜLFETLİLİK VE AİDİYETSİZLİK
TERİMLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE İLİŞKİSİ**

ASUDE ALTIPARMAK

KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Uzay DURAL ŞENOĞUZ

İSTANBUL-2020

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ALGILANAN KÜLFETLİLİK VE AİDİYETSİZLİK
TERİMLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE İLİŞKİSİ**

ASUDE ALTIPARMAK

KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Uzay DURAL ŞENOĞUZ

İSTANBUL-2020

TEŞEKKÜR

Tez sürecim boyunca, her aŐamada kolaylaŐtırıcı tarzı ve sabrı ile desteğini hep hissettiğim tez danıŐmanım, değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Uzay Dural Şenoğuz'a sonsuz teŐekkürlerimi sunarım. Tez süreçlerimiz boyunca yan yana ilerlerken, motivasyonu ve enerjisi ile her aŐamada yanımda olan arkadaŐım Psk. Zeynep Çakır'a teşekkür ederim.

Desteklerini ve sevgilerini her zaman hissettiğim anneme, ablama, tüm aileme ve arkadaŐlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalıŐmayı, yalnızca eğitim sürecimde değil, hayatımın her alanında en büyük destekçim, tanıdığım en güçlü ve bilge kadın olan, ilk öğretmenim, canım annem Nural Kaya'ya adıyorum.

ÖZET

ALGILANAN KÜLFETLİLİK VE AİDİYETSİZLİK TERİMLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE İLİŞKİSİ

Literatürde algılanan yük olma (algılanan külfetlilik) ve engellenmiş aidiyet (aidiyetsizlik) kavramları intihar bağlamında sık çalışılmıştır, ancak intihardan bağımsız olarak haklarında yapılan araştırmaların sınırlı olduğu kavramlardır. Bu çalışmanın amacı, kişilerarası ihtiyaçlar olarak bilinen algılanan yük olma (algılanan külfetlilik) ve engellenmiş aidiyetin (aidiyetsizlik) öncülleri ve sonuçları ile olan ilişkilerini araştırmaktır. Öncül olarak bağlanma stilleri ile algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet arasındaki ilişkide bireycilik/toplulukçuluk kültürel değerlerin düzenleyici etkisi araştırılmaktadır. Araştırmaya yaş ortalaması 22 olan 346 üniversite ve yüksek lisans öğrencisi katılmıştır. Katılımcılardan Demografik Bilgi Formu, Kişilerarası İhtiyaçlar Ölçeği (KİA), Bireycilik/Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL), İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA), Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ) ve Beck Depresyon Envanteri (BDE) olmak üzere 6 farklı ölçek doldurmaları istenmiştir. Sonuçlar algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin güvenli bağlanma, üniversite yaşamına uyum ve toplulukçuluk kültürel değeri ile anlamlı düzeyde negatif ilişkili; güvensiz bağlanma, depresif belirtiler ve bireycilik kültürel değeri ile anlamlı pozitif anlamlı ilişki içerisinde olduğunu göstermiştir. Düzenleyici etki analizi sonuçlarında; güvenli bağlanma ile algılanan yük olma arasındaki ilişkide toplulukçuluğun düzenleyici etkisi olduğu; depresif belirtiler ile algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici etkisi olduğu bulunmuştur. Sonuçlar literatür ışığında tartışılmıştır. İleride yapılacak çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: algılanan yük olma, engellenmiş aidiyet, bağlanma stilleri, bireycilik, toplulukçuluk, üniversite yaşamına uyum, depresyon

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT AND THE CONCEPTS OF PERCEIVED BURDENSOMENESS AND THWARTED BELONGINGNESS

The aim of the study was to determine the antecedents and the consequences of interpersonal needs in college life, namely perceived burdensomeness and thwarted belongingness -. This study, first, investigated the role of individualism/collectivism cultural values in explaining the relationship between attachment style and interpersonal needs. Second, this study examined the moderating role of adaptation to college life on the relationship between interpersonal needs and depressive symptoms of college students. The sample consisted of 346 undergraduate and graduate students with the mean age of 22. The participants completed a self-report survey including the following scales: Demographic Form, Interpersonal Needs Questionnaire (INQ), Individualism and Collectivism Scale (INDCOL), Relationship Scales Questionnaire (RSQ), Beck Depression Inventory (BDI) and University Life Scale (ULS). Results showed that interpersonal needs negatively correlated with secure attachment, adaptation to college life, collectivism value orientation. Interpersonal needs negatively correlated with insecure attachment, depression and individualism value orientation. According to moderator analysis; (1) individualism and insecure attachment significantly interacted in explaining interpersonal needs. Whereas, collectivism and secure attachment significantly interacted in explaining variance in only perceived burdensomeness (but not thwarted belongingness(-)). Besides, adaptation to college has a significant moderator role between the relationship of both interpersonal needs and depression. The results were discussed within the context of relevant literature and recommendations for the future studies were provided.

Key words: perceived burdensomeness, thwarted belongingness, attachment styles, individualism, collectivism, adaptation to college life, depression

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
KISALTMALAR	vii
TABLolar	viii
ŞEKİLLER	ix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Temel Hipotezleri	3
BÖLÜM II	7
KAVRAMLAR VE İLİŞKİLER	7
2.1. Kişilerarası İhtiyaçlar	7
2.1.1. Algılanan Yük Olma	8
2.1.2. Engellenmiş Aidiyet	8
2.2. Bağlanma Kuramı	9
2.2.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bağlanma İlişkisi	12
2.3. Bireycilik ve Toplulukçuluk	14
2.3.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Toplulukçuluk/Bireycilik İlişkisi.....	16
2.3.2. Bağlanma, Toplulukçuluk/Bireycilik ve Kişilerarası İhtiyaçlar İlişkileri	19
2.4. Üniversite Yaşamına Uyum.....	21
2.4.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisi.....	23
2.5. Depresif Belirtiler	25
2.5.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi.....	26
2.5.2. Üniversite Yaşamına Uyum, Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi.....	27
BÖLÜM III	30
YÖNTEM.....	30
3.1. Katılımcılar	30
3.2. Veri Toplama Araçları	31
3.2.1. Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi (KİA)	31

3.2.2. İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA).....	32
3.2.3. Bireycilik/Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL)	32
3.2.4. Beck Depresyon Envanteri (BDE)	33
3.2.5. Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ).....	33
3.3. İşlem ve Veri Analizi.....	34
BÖLÜM IV	35
BULGULAR	35
4.1. Ölçek Bilgileri.....	35
4.1.1. Ölçeklerin Normallik Dağılımları.....	35
4.1.2. Ölçeklerin Güvenirlikleri	36
4.2. Kişilerarası İhtiyaçlarda Gruplar Arası Karşılaştırmalar	36
4.3. Temel Hipotez Testleri.....	37
4.3.1. Kişilerarası İhtiyaçlarda Korelasyon İlişkileri.....	37
4.4. Düzenleyici Etki Analizleri.....	41
4.4.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide .	41
4.4.2. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Bireyciliğin	41
4.4.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Üniversite	45
BÖLÜM V	47
TARTIŞMA	47
5.1. Temel Hipotezler	48
5.1.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bağlanma Stilleri İlişkisi.....	48
5.1.2. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisi.....	49
5.1.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi.....	50
5.1.4. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bireycilik/Toplulukçuluk İlişkisi.....	50
5.1.5. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide .	52
5.1.6. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Üniversite Yaşamına Uyumun Düzenleyici Etkisi	53
5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Öneriler	55
5.3. Sonuçlar ve Klinik Önem	55
KAYNAKÇA	57
EKLER	64
EK 1 – GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU	64

EK 2 – DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	65
EK 3 – KİŞİLERARASI İHTİYAÇLAR ANKETİ (KİA)	68
EK 4 – İLİŞKİ ÖLÇEKLERİ ANKETİ (İÖA)	69
EK 5 – BİREYCİLİK/TOPLULUKÇULUK ÖLÇEĞİ (INDCOL)	70
EK 6 – BECK DEPRESYON ENVANTERİ (BDE)	72
EK 7 – ÜNİVERSİTE YAŞAMI ÖLÇEĞİ (ÜYÖ)	76
K 8 – ETİK KURUL ONAYI	80

KISALTMALAR

İÖA	: İlişki Ölçekleri Anketi
KİA	: Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi
BDE	: Beck Depresyon Envanteri
KPİK	: Kişilerarası Psikolojik İntihar Kuramı
ÜYÖ	: Üniversite Yaşamı Ölçeği
INDCOL	: Bireycilik/Toplulukçuluk Ölçeği
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

TABLÖLAR

Tablo 2.1. Örneklemin Sosyo-Demografik Özellikleri

Tablo 4.1. Ölçeklerin Normallik Analiz Puanları

Tablo 4.2. Değişkenler Arası Korelasyon Tablosu

Tablo 4.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Toplulukçuluğun Düzenleyici Etki Sonuçları

Tablo 4.4. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Bireyciliğin Düzenleyici Etki Sonuçları

Tablo 4.5. Toplulukçuluğun Güvenli Bağlanma ve Algılanan Yük Olma Arasındaki İlişkide Düzenleyici Etki Sonuçları

Tablo 4.6. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Üniversite Yaşamına Uyumun Düzenleyici Etki Sonuçları

ŞEKİLLER

Şekil 1.1. Bireyci/Toplulukçu Kültürel Değerin Bağlanma ve Kişilerarası İhtiyaçlar Arası İlişkiyi Düzenleme Etkisine Ait Model

Şekil 1.2. Üniversite Yaşamına Uyumun Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirti Arasındaki İlişkiyi Düzenleme Etkisine Ait Model

Şekil 4. 3. Algılanan Yük Olma Seviyesinin Yorumlanmasında Güvenli Bağlanma ve Toplulukçuluk Arasındaki Etkileşim

BÖLÜM I

GİRİŞ

Algılanan külfetlilik ve aidiyetsizlik Türkçe literatürde sayılı araştırmada geçen kavramlardır. Türkçe literatürde bu kavramların önce algılanan külfetlilik ve aidiyetsizlik olarak çevrildikleri görülmektedir (İlkay, 2017). Ancak 2020 yılının başında bu kavramların ölçümü için kullanılan ölçeğin Türkçe çevirisinin yapıldığı araştırmada algılanan külfetlilik yerine algılanan yük olma; aidiyetsizlik yerine ise engellenmiş ait olma kullanılmıştır. Bu tezde de algılanan yük olma ve engellenmiş ait olma kavramları kullanılacaktır.

Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet Kişilerarası Psikolojik İntihar Kuramı (KPIK) (*Interpersonal Psychological Theory of Suicide - IPT*) çerçevesinde yapılandırılmış kavramlardır (Van Orden, Witte, Cukrowicz, Braithwaite, Selby ve Joiner Jr., 2010). Temelde bireyin kendisini yakın grubuna yük olarak görmesi ve kendisini içinde bulunduğu gruplara ait hissetmemesi anlamına gelen bu iki kavram buldukları kuram dolayısıyla literatürde intihar bağlamında ele alınmaktadırlar. İntihar davranışı çerçevesinde ortaya çıktıkları göz önüne alındığında bu iki kavramı anlayabilmek için kısaca intihar bağlamında ele alınmaları önem taşımaktadır.

İntihar davranışı, sonuçları nedeniyle bireyi, ailesini ve toplumu etkileyen evrensel öneme sahip bir sorundur. Her yıl yaklaşık bir milyon insan intihar sonucu hayatını sonlandırmaktadır (World Health Organization, 2016). Ölümle sonuçlanmayan intihar davranışlarının ise 10 ila 20 kat daha fazla olduğu bilinmektedir (Eskin, Arslantaş, Öztürk ve Eskin, 2019). Buna rağmen intiharla ilgili yapılan çalışmalar görece az kalmaktadır. Bunun olası sebepleri, intihar davranışının çalışılması zor bir konu olması, intihara meyilli bireylerle çalışmanın güvenlik sorunları içermesi ve intihar davranışında başarıya ulaşan bireylerle çalışmanın imkansız olması olabilir (Van Orden, Witte, Cukrowicz, Braithwaite, Selby ve Joiner

Jr., 2010). Bu noktada KPİK intiharı, sebeplerini, ilişkilerini anlayabilmek ve intiharı önleme yöntemleri geliştirebilmek amacıyla ileri sürülen güncel yaklaşımlardan biridir. KPİK algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet deneyimlerinin yüksek olmasının bireylerde intihar düşüncesini artırdığını belirtmektedir (Van Orden ve ark., 2010). KPİK'ya göre algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet intihar davranışı ve düşüncesinin bir adım öncesinde kabul edildiği için literatürde intihar bağlamında araştırılan kavramlardır. Bu çalışmada ise bu iki kavramın intihardan bağımsız olarak öncül ve sonuçlarıyla olan ilişkilerine odaklanılacaktır.

Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet terimleri kişilerarası ihtiyaçlar kavramını oluşturur. Kişilerarası ihtiyaçlar bireyin kendisi ve sosyal çevresi arasındaki ilişkisini yorumlamasıdır (Van Orden ve ark., 2010). Bireyin genel olarak çevresindeki sosyal uyarıcıları okuma ve yorumlamasını; dolayısıyla algılanan yük olma ile engellenmiş aidiyet duygularını etkileyebilecek yapılardan biri de duygusal bağlanmadır. Bu yüzden bu tezde öncül değişkenlerden biri olarak güvenli bağlanma ve güvensiz bağlanma stilleri ele alınmaktadır. Araştırmalar güvenli bağlanması olan bireylerin sosyal uyarıcıları olumlu ön yargılarla okumaya meyilliyken, güvensiz bağlanması olan bireylerin ise olumsuz ön yargılarla sosyal uyarıcıları okuma eğilimleri olduğunu göstermektedir (Venta, Mellick, Schatte ve Sharp, 2014). Yeni doğan ve bakım vereni arasında başlayan bağlanma hayat boyu devam eden bir süreçtir (Cassidy ve Shaver, 2002). Bağlanma her ne kadar evrensel bir yapı olsa da bireyin ait olduğu kültürden etkilenir ve farklılıklar gösterebilir (Ainsworth, 1967). Bireyin içerisinde bulunduğu kültür kişinin toplum içerisindeki etkileşimini, ait olduğu grupları ve çevresine karşı sorumluluklarını tanımlama ve etkileme özelliğine sahip bir yapıdır (Triandis, 2002). Bu açıdan bireycilik/toplulukçuluk kültür değerleri, algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet değerlendirmelerini de etkileyebileceği düşünülerek araştırmada öncül değişken olarak ele alınmaktadır.

Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet öncülleri ve sonuçlarını araştırmak için seçilen hedef evren üniversite öğrencileridir. Üniversite öğrencisi katılımcılar, yaş aralıkları da göz önüne alındığında ergenlikten yetişkinliğe geçiş sürecinde olan bireylerdir (Aktaş, 1997). Yeni deneyimlerle karşı karşıya kaldıkları bu süreçte, gerek akademik gerek sosyal açılarıyla üniversite, bireylerin hayatlarının büyük bir bölümünü kapsayan bir ortama dönüşür (Horgan, Sweeney, Behan ve McCarthy,

2016). Hassas bir yaş aralığında böylesine keskin bir geçiş kimi bireyler için zorlayıcı bir deneyime dönüşmektedir (Sharma ve Kirmani, 2015). Bu yeni deneyime uyum sağlayamamak bireylerin sosyal ve akademik hayatlarını da etkileyebilmektedir. Üniversite psikolojik destek servislerine artan başvurular incelendiğinde en sık rapor edilen psikolojik problemlerden biri ise depresyondur (Villatte, Marcotte ve Potvin, 2017). Ani çevre değişimi sonucunda karşı karşıya kalınan yeni sorumluluklarda beklentinin karşılanamaması öğrencilerde depresif belirtileri artırmaktadır (Horgan ve ark., 2016). Bu yüzden bu tezde kişilerarası ihtiyaçların üniversite öğrencilerinde depresif belirtilerle ilişkileri incelenmektedir. Üniversite yaşamının da benzer bir çevresel değişim ve artan beklentiyi getireceğinden kişilerarası ihtiyaçlar ile etkileşerek depresif belirtileri yordayabileceği düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın yapıldığı zaman itibariyle Türkçe literatürde çok çalışılmamış bir konu olan kişilerarası ihtiyaçların, öncül ve sonuçlarıyla arasındaki ilişkiyi anlamak için yapılan bu araştırmanın literatüre katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Üniversite lisans ve yüksek lisans öğrencileriyle yapılan bu çalışmada katılımcıların bağlanma stilleri ve kişilerarası ihtiyaçlar düzeyleri arasındaki ilişkide kültürel bir dinamik olan bireycilik/toplulukçuluğun düzenleyici rolü araştırılacaktır. Sonrasında öğrencilerin kişilerarası ihtiyaçlar düzeyleri ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici rolü araştırılacaktır.

1.2. Araştırmanın Temel Hipotezleri

İlk olarak, kişilerarası ihtiyaçlar ve bağlanma stilleri arasında anlamlı ilişki beklenmektedir. Güvenli bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçların düşeceği, güvensiz bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçların yükseleceği beklenmektedir.

Hipotez 1.a. Kişilerarası ihtiyaçlar ve güvenli bağlanma negatif yönde ilişkilidir.

Hipotez 1.b. Kişilerarası ihtiyaçlar ve güvensiz bağlanma pozitif yönde ilişkilidir.

İkinci olarak üniversite yaşamına uyum arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar azalabilir. Üniversite ve kampüs ortamına uyum sağlamak öğrencileri içinde buldukları üniversite ortamına ait hissetmelerini sağlayabilir. Üniversite yaşamına uyum arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar azalabilir.

Hipotez 2. *Kişilerarası ihtiyaçlar ve üniversite hayatına uyum arasında negatif yönde anlamlı ilişki vardır.*

Üçüncü olarak, kişilerarası ihtiyaçlar arttıkça birey kendisini ait olduğu gruplardan kopuk hissedebilir ve kendisini çevresindeki bireylere yük olarak görmeye başlayabilir. Bu deneyimler psikolojik iyi oluşu olumsuz etkileyebilir. Kişilerarası ihtiyaçlar arttıkça bireylerin gösterdikleri depresif belirtiler de artabilir.

Hipotez 3. *Kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler pozitif yönde anlamlı ilişkilidir.*

Dördüncü olarak bireycilik kültürel değeri arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar artabilir ve toplulukçuluk kültürel değeri arttıkça kişilerarası ihtiyaçların azalabilir. Bireyci toplumların kişiyi bağımsız gören yapısı bireyin ait olma ve kendisini yük olarak görmesini artırabilirken, toplulukçu toplumların bireyi grubun bir parçası olarak gören yapısı bireyin yük olma ve gruptan kopuk hissetme algısını azaltabilir.

Hipotez 4.a. *Kişilerarası ihtiyaçlar ve bireycilik kültürel değer eğilimi pozitif yönde ilişkilidir.*

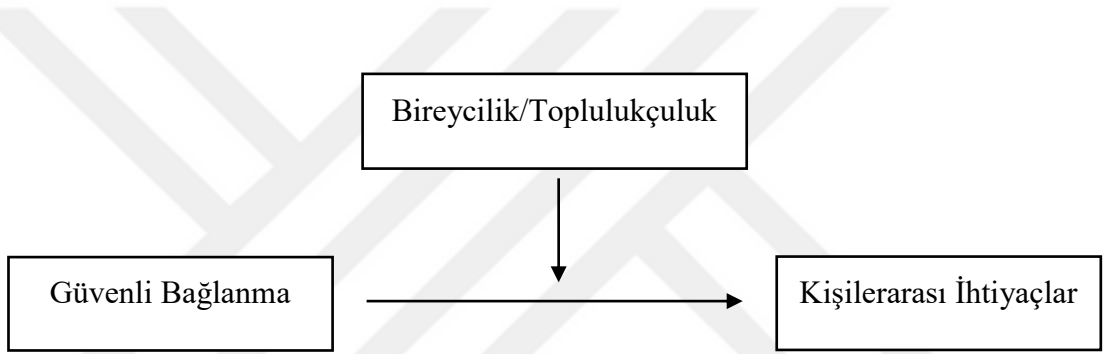
Hipotez 4.b. *Kişilerarası ihtiyaçlar ve toplulukçuluk kültürel değer eğilimi negatif yönde ilişkilidir.*

Beşinci olarak güvenli bağlanma stili ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide bireycilik/toplulukçuluk kültürel değerlerinin düzenleyici etkiye sahip olması beklenmektedir (bakınız, Şekil 1.1). Bireycilik ve toplulukçuluk kültürel değerleri bireyin içerisinde yaşadığı toplumda kendisi ve grubu arasında kurulan ilişkileri şekillendirmektedir (Triandis 1995). Güvensiz bağlanma bireylerde olumsuz başkaları şeması oluşturabilir (Sümer ve Güngör, 1999). Olumsuz başkaları olan bireylerin kişilerarası ihtiyaçlar seviyelerinin daha yüksek olması beklenmektedir. Bu nedenle bu tezde, güvenli bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide bireycilik/toplulukçuluk kültürel değer eğilimlerinin düzenleyici etkiye sahip olması

beklenmektedir. Güvenli bağlanma ve toplulukçu kültürel değer arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar düşürebilir. Bireycilik kültürel değeri arttıkça, güvenli bağlanmanın kişilerarası ihtiyaçlar üzerindeki azaltıcı etkisi hafifleyebilir.

Hipotez 5.a. *Güvenli bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide toplulukçu kültürel eğilimin düzenleyici etkisi vardır. Güvenli bağlanmanın kişilerarası ihtiyaçları düşürücü etkisini toplulukçu değer artırmaktadır.*

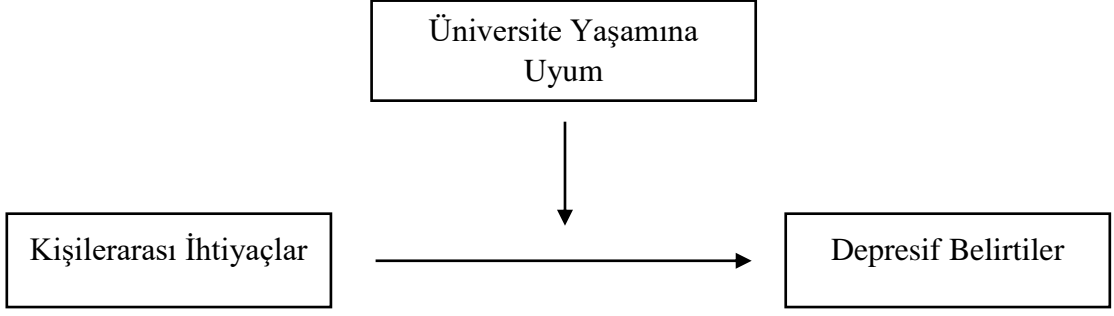
Hipotez 5.b. *Güvenli bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide bireyci kültürel eğilimin düzenleyici etkisi vardır. Güvenli bağlanmanın kişilerarası ihtiyaçları düşürücü etkisini bireyci değer azaltmaktadır.*

Şekil 1.1. Bireyci/Toplulukçu Kültürel Değerin Bağlanma ve Kişilerarası İhtiyaçlar Arası İlişkiyi Düzenleme Etkisine Ait Model

Son olarak, kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici etkiye sahip olması beklenmektedir (bakınız, Şekil 1.2). Kişilerarası ilişkilerden doğan kişilerarası ihtiyaçlar, bireylerin buldukları ortama uyum sağlamaları sonucu düşebilir. Bunun sonucunda kişilerarası ihtiyaçların depresyon üzerindeki artırıcı etkisini üniversite yaşamına uyum azaltabilir.

Hipotez 6. *Kişilerarası ihtiyaçlar ve depresyon arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici etkisi vardır. Kişilerarası ihtiyaçların depresif belirtileri artırıcı etkisini üniversite yaşamına uyum azaltmaktadır.*

Şekil 1.2. Üniversite Yaşamına Uyumun Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arası İlişkiyi Düzenleme Etkisine Ait Model

BÖLÜM II

KAVRAMLAR VE İLİŞKİLER

2.1. Kişilerarası İhtiyaçlar

İntihar davranışını anlayabilmek ve intiharı önleme yöntemleri geliştirebilmek amacıyla ileri sürülen güncel yaklaşımlardan biri Kişilerarası Psikolojik İntihar Kuramıdır (KPIK). KPIK, intiharın ölümü arzulama ve ölmeyi gerçekleştirebilecek yeteneğe sahip olma sonucunda ortaya çıktığını savunmaktadır (Van Orden ve ark., 2010). Ölmeyi gerçekleştirebilmek intihar yetkinliğidir (*acquired capability of suicide*) (Van Orden ve ark., 2010). İntihar yetkinliği, intihar davranışı sonucunda oluşacak ölüme yönelik korkunun azalması ve fiziksel acı eşiğinin azalmasıdır. Ölmeyi gerçekleştirebilecek yeteneğe sahip olmak ya da yeteneği kazanmak aynı zamanda bireyin kaynakları ile ilişkilidir (Joiner, 2005). Örneğin kişinin kendine zarar verebilecek materyallere ulaşımı ve sonrasında eyleme geçmesi ya da zamanla geçebilmesi gibi. Ölümü arzulamak ise KPIK'ya göre en tehlikeli formuna iki bileşen sonucunda ulaşır: algılanan yük olma (*perceived burdensomeness*) ve engellenmiş aidiyet (*thwarted belongingness*) (Van Orden ve ark., 2010). Bu iki kişilerarası yapının aynı anda bulunması sonucu intihar isteği ortaya çıkar. Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin intihar arzusu yarattığını belirten kuram, bireyin intihar davranışına yeterliliği de varsa davranışın ölümcül olacağını ileri sürmektedir. KPIK'dan yola çıkarak Van Orden ve arkadaşları bu iki kavramı ölçebilmek için Kişilerarası İhtiyaçlar Anketini (KİA) geliştirmişlerdir. Bu ölçümün iki boyutu vardır: algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet.

2.1.1. Algılanan Yük Olma

Algılanan yük olma temel olarak bireyin kendisini başkalarına yük olarak görmesidir (Van Orden ve ark., 2010). Burada ‘başkaları’ kişinin yakın olduğu kişilerden oluşmaktadır. Algılanan yük olma iki boyuttan oluşur: *kendini yük görme* ve *öz nefret*. KIPK, kendini yük görmeyi intihar bağlamında altı başlık altında sıralamıştır: işsizlik, evsizlik, hapsedilme, fiziksel hastalık, istenmeme (kendini fazlalık olarak görme) ve aileye yük olduğuna inanma. Algılanan yük olma boyutuyla ilgili, bireyin kendisini başkalarına yük olarak görmesinde ‘algılanan’ kelimesine dikkat etmek önem taşıyor. Van Orden ve arkadaşları (2010) bu algıların her zaman bireyin etrafından topladığı ipuçları ışığında ulaştıkları sonuçlar değil, bazen de gerçeğe dayanmayan ve terapötik süreçle değişebilecek olan yanlış algılamalar olduğunu belirtmektedir. Birey bu altı başlıktan herhangi biri sebebiyle kendini yük olarak görürken, ailesi ya da çevresi onu yük olarak algılamıyor olabilir. Ancak birey kendisini başkalarına yük olabilecek kadar kusurlu görür. Kendisini yük olarak gören bireyler “İnsanlar hayatlarından çıksam daha iyi olurlardı.”, “Hayatımdaki herkes için işleri zorlaştırıyorum.” gibi ifadelerde bulunabilir. Bireyin kendisini yük olarak görmesi sonucunda öz nefret düşünceleri bilişe hakim olur. Öz nefret boyutu ise üç şekilde kendini gösterebilir: düşük öz-saygı, utanç ve kendini suçlama. Öz nefret ise “Hiçbir işe yaramam,”, “Kendimden nefret ediyorum,” gibi ifadelerle belirtilebilir (Van Orden ve ark., 2010).

Algılanan yük olma dinamik bir yapıya sahiptir (Van Orden ve ark., 2010). Kişilerin kendilerini yük olarak görmeleri zamana, duruma ve kişiye göre değişebilmektedir. Süreç özetlendiğinde, birey hayatındaki önemli kişilere yük olduğu algısına kapılır ve bu algılar sonucunda öz nefret geliştirir. Kritik noktanın aşımından sonra birey şiddetli seviyede başkalarına yük olma deneyimler.

2.1.2. Engellenmiş Aidiyet

Engellenmiş aidiyet bireyin diğerlerinden yabancılaştığını deneyimlemesi, kendisini aile, arkadaş veya kendisi için önemli olan diğer grupların bir parçası olarak görmemesidir (Van Orden, Witte, Gordon, Berder ve Joiner, 2008). Günlük yaşamın bir parçası olarak insanlar sürekli iletişim halindedir. Sosyal bir yapının parçası olmak, kişilerarası ilişkiler kurmak ve yakınlık geliştirmek aynı zamanda bir ihtiyaçtır.

Maslow'a göre genel fizyolojik gereksinimler ve güvenlik ihtiyacı karşılandıktan sonra birey bir gruba ait olmak ve yakın ilişkiler kurmak istemektedir. Fizyolojik ihtiyaçlardan sonra psikolojik ihtiyaçların doyurulması bireyin sağlıklı, mutlu ve verimli olmasını desteklemektedir. Birey bir gruba ait hissettiğinde kendisini güvende ve önemli görmektedir (Ersanlı ve Koçyiğit, 2013). Böylelikle bir gruba ait hissetmenin psikolojik iyi hal için kritik bir öneme sahip olduğunu söylemek mümkündür. Sosyal çevresi olan bireyler stres ve kriz anlarını gruplarından destek görerek daha az zararlarla atlatabilirken, sosyal destek görmeyen bireyler için bu tarz süreçler daha yıkıcı olabilir.

KPIK'nın engellenmiş aidiyet kavramı Baumeister ve Leary'nin "ait olma ihtiyacı" kavramı ile paraleldir. Baumeister ve Leary (1995) ait olma ihtiyacının iki aşamadan oluştuğunu öne sürmektedir: (1) birey aynı kişilerle sık ve pozitif etkileşime ihtiyaç duyar, (2) bu etkileşimin uzun vadeli olması ve karşılıklı sevgi ve endişe içermesi gerekir. KIA'nın ölçmeyi amaçladığı engellenmiş ait olma da bu iki aşamadan ilham alır ve iki boyuttan oluşur: *yalnızlık* ve *karşılıklı pozitif ilişki eksikliği*. Örneğin yalnızlık, "Bugün diğer insanlardan kopuk hissediyorum." diye belirtilebilir. Karşılıklı pozitif ilişki aynı zamanda destek ve bakımdan da oluşur. Eksikliği hisseden birey "İhtiyacım olduğunda güvenebileceğim kimsem yok." diyebilir. Engellenmiş aidiyet dinamik bir kavramdır. Zamana, kişiye ve duruma göre değişkenlik gösterebilir. Aynı zamanda, engellenmiş aidiyet kategorik bir yapıda değildir, aidiyet ihtiyacı tam olarak karşılanmadığında 'kısmi mahrumiyet' olması da mümkündür (Van Orden ve ark., 2010).

KPIK'nın temelinde bireyin kendi gruplarıyla kurduğu ilişkiler vardır ve bu ilişkiler bireyin erken dönemde bakım vereni ile kurduğu ilişkilerden de etkilenmektedir (Venta, Mellick, Schatte ve Sharp, 2014). Bu çalışmada kişilerarası ihtiyaçlar ile bağlanma arasındaki ilişkiye de bakılacaktır.

2.2. Bağlanma Kuramı

En temelde duygusal bağlanma, yeni doğanın bakım vereni ile kurduğu ilişkidir. Bowlby (1982), bağlanmanın evrimsel bir içgüdü olmasına da dikkat çeker. Bağlanma sistemi yeni doğan ile bakım verenin fiziksel yakınlığını güçlü tutar ve

böylece yeni doğan hem çevresinden gelebilecek tehlikelerden korunur hem de etrafını keşfedebilmesi için gerekli koşullara sahip olur (Sümer ve Güngör, 1999). Böylelikle bağlanma yeni doğanın öncelikle korunma, sonrasında da gelişim süreci için kritik bir öneme sahiptir. Her ne kadar bağlanma yeni doğan ve bakım vereni ile başlasa da aslında “beşikten mezara” bir süreçtir (Cassidy ve Shaver, 2002). Bağlanma teorisi, çocukluk ve öncesi dönemde kurulan bağlanma tarzının yaşamın ilerleyen zamanlarında bireyin psikolojik gelişimi ile ilişkili olduğunu (Bowlby, 1982) ve bakım verenle kurulan bağlanma tarzının diğer kişilerle de kurulacak bağlanmayı etkilediğini belirtir (Ainsworth, 1989).

Güvenli bağlanan bireyler bakım verenleriyle destekleyici ve şefkatli bir ilişki içerisinde. Bu bireyler etraflarını keşfedebilirken aynı zamanda ihtiyaç halinde desteğe ulaşabileceklerini bilirler (Shaver ve Mikulciner, 2007). Güvenli bağlanması olan bireyler yeni durumlara daha güvenli ve olumlu varsayımlarla yaklaşır (Bowlby, 1988). Bakım verenin istikrarsız ve bireyin ihtiyaçlarına cevap vermeyen tutumda olması halinde ise güvensiz bağlanma ortaya çıkar. Güvensiz bağlanması olan bireyler ilişkilerde yakınlıktan rahatsız olur, reddedilmekten korkar ve olaylara daha şüpheli yaklaşır (Richter, 2013). Bowlby (1982) bağlanma temelinde gelişen iki zihinsel modelden bahseder. Bunlar (1) bağlanma nesnesinin destek çağrısına cevap verip vermemesi ve (2) bireyin kendisini başkaları ya da özellikle bağlanma nesnesi tarafından yardıma, desteğe değer biri olarak görüp görmemesidir. Sonuç olarak temelde benlik ve başkası algıları vardır (Sümer ve Güngör, 1999). Buna göre, bireyin bakım vereni ile kurduğu bağlanma önce çevresini keşfetmesini sonraki yıllarda ise benlik algısını, sosyal ilişkilerini ve başkası algısını da şekillendirir. Bu tanıma göre Bartholomew Dörtlü Bağlanma Modeli geliştirilmiştir (Bartholomew ve Shaver, 1998).

Dörtlü Bağlanma Modeli benlik ve başkası boyutlarını olumlu ve olumsuz kutuplarda değerlendirerek dörtlü bir model ortaya koymaktadır (Bartholomew ve Shaver, 1998). Dörtlü model bir güvenli ve üç güvensiz (korkulu, saplantılı, kaygılı) bağlanma stilinden oluşmaktadır. Benlik boyutunun olumlu olması bireyin öz-değere sahip olması, olumsuz olması ise öz-değer konusunda endişe ve şüphe duyması anlamına gelmektedir. Başkası boyutunun olumlu olması ihtiyaç halinde başkalarının destek verebilmek için uygun ve istekli olabileceği anlamına gelirken,

olumsuz olması ise tam tersi, ihtiyaç halinde başkalarından gelecek bir desteğe güvenememek ve destek beklememektir (Bartholomew ve Shaver, 1998).

Güvenli bağlanma olumlu benlik ve olumlu başkaları modelleri ile tanımlanır. İçselleşmiş öz-değerleri vardır, yakın ilişkilerden rahatsız olmazlar. *Korkulu bağlanma* olumsuz benlik ve olumsuz başkaları modelleri ile tanımlanır ve güvenli bağlanmanın tam karşıtıdır. Başkaları tarafından kabul ve onaya ihtiyaç duyarlar ancak bireysel değersizlik hisleri ile reddedilmekten korkarlar ve sosyal etkileşimden kaçınırlar. *Kayıtsız bağlanma* olumlu benlik ve olumsuz başkaları modelleri ile tanımlanır. Olumlu benliğin sağladığı öz-değer ile yakın ilişki arzusu duyduklarını reddederler. Özerklik onlar için çok önemlidir. *Saplantılı bağlanma* olumsuz benlik ve olumlu başkaları modelleri ile tanımlanır. Öz-değer kazanabilmek için başkalarından kabul ve onaya ihtiyaç duyarlar (Bartholomew ve Shaver, 1998; Sümer, 1999). Bu çalışmada Bartholomew'un Dörtlü Bağlanma Modeli kullanılmıştır. Ancak verilerin analizinde ölçüm istikrarının yüksek olması için bağlanma güvenli ve güvensiz olarak iki kategoriye ayrılmıştır (Sümer, 2006).

Erken dönemde oluşan bağlanma stili kendisini yeni ilişkilerde de gösteren karakterin bir yapı taşına dönüşür. Birey büyüdükçe, kurulan yeni ilişkilerde de bağlanma stili kendi özelliklerini gösterir (Lapsley ve Edgerton, 2002). Bağlanma stili temelde aynı kalsa da bazı değişimler gösterebilir. Bunun en büyük nedeni bağlanma nesnesidir. Zaman içerisinde bireyin bağlanma nesnesi değişmekte ve gelişmektedir. Yeni doğan için bağlanma nesnesi bakım verenidir. Bakım veren ile kurulan ilişki temelinde yeni doğan gelişebileceği ve keşfedebileceği bir alana sahip olmuş olur. Yetişkinlikte ise bağlanma nesnesi yalnızca bakım veren ile sınırlı kalmaz, ebeveynler, romantik ilişkiler, arkadaşlar da listeye eklenir. Yetişkinlikte kurulan bu ilişkiler de bireyin bağlanma tarzından etkilenir (Ainsworth, 1989). Çocukluk dönemindeki güvenli bağlanması olan bireyler daha fazla güven duyma ve yakınlık gösterirken, sonuçlar güvensiz bağlanma için tam tersidir (Bowlby, 1973). Erken yetişkinlikte bireyler özerkliklerini artırmaya başlarken aynı zamanda bakım verenleriyle sahip oldukları ilişkiyi sürdürmeye devam ederler. Bakım verenin bireyin hayatına eskisi kadar karışmamaya başlaması güvenli bağlanmada ilişkinin kalitesini etkilemez (Ainsworth, 1989). Birey yeni deneyimler kazanma sürecinde ihtiyaç duyduğu halde

bakım vereninden destek alabileceğini bilir. Bağlanma evrimsel bir süreç olmasına rağmen kültürel bağlamdan etkilenir ve farklılıklar gösterebilir (Ainsworth, 1967).

2.2.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bağlanma İlişkisi

KPIK'nın temelinde yatan fikir, erken dönemde bakım verenle kurulan ilişkinin hayatın ilerleyen dönemlerinde kurulan ilişkilerde ve duygusal işlevlerde kendisini göstermesidir (Venta, Mellick, Schatte ve Sharp, 2014). Bu nedenle, algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet, bağlanma ile temelde birbirleriyle ilişkili kavramlardır. Venta ve arkadaşları (2014) araştırmalarında engellenmiş aidiyeti güvensiz bağlanma ile olumlu, güvenli bağlanma ile olumsuz yönde anlamlı ilişkili bulmuşlardır. Algılanan yük olma güvenli bağlanma ile olumsuz yönde anlamlı ilişkili iken, güvensiz bağlanma ile ilişkisi anlamlı çıkmamıştır (Venta ve ark., 2014). Goodman ve arkadaşları (2018) bağlama ve KPIK arasındaki ilişkide hayat boyu yaklaşımının aracı rolüne bakmışlardır. Çocukluk dönemindeki bağlanma tarzının kendisini ergenlik ve yetişkinlik döneminde de göstermesi Goodman ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla da paralel çıkmıştır. Çocukluk dönemindeki düşük sıcaklık ve güven hislerinin güvensiz bağlanmayla ilişkili olduğu, bu ilişkinin de yetişkinlik dönemindeki yalnızlık hissini yordadığı bulunmuştur. Bağlanma ve KPIK arasındaki ilişkide yalnızlığın rolüne bakıldığında, yalnızlığın da kişilerarası ihtiyaçları yordadığı bulunmuştur (Goodman ve ark., 2018).

Literatürde kişilerarası ihtiyaçların ve bağlanmanın çeşitli araştırmalar tarafından farklı açılardan incelendiği görülmektedir. Kişilerarası ihtiyaçlara stres çerçevesinde bakan bir araştırma, kişilerarası ilişkilerdeki stresin algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet deneyimleriyle ilişkili olduğunu bulmuştur (Buitron ve ark., 2016). Hayat stresini kronik ve epizodik stres olarak ikiye ayıran araştırmada, kronik stresi tanımlayan etkenlerden biri de bağlanma ve aile ilişkileri olarak verilmiştir. Güvenli ve güvensiz bağlanma olarak ayırım yapıldığında, güvensiz bağlanması olan ergenlik dönemindeki katılımcıların kişilerarası ilişkilerdeki stres seviyelerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buitron ve arkadaşları (2016) kronik stres olarak belirtilen güvensiz bağlanmanın, bireylerde bağlanma temelli şemalar oluşturduğunu ve bireylerin bu bağlamda sosyal uyarıcıları okuduklarını belirtmektedir. Bunun

sonucunda bireyler stresli sosyal ortamlarda kendilerini yük olarak görebilir ya da tam anlamıyla diğer insanlarla bağlanamadıklarını hissedebilirler. Araştırmaya göre kronik stres ve epizodik stres ile engellenmiş aidiyet arasında anlamlı olumlu ilişki varken, algılanan yük olma ile yalnızca kronik stres anlamlı ilişkili çıkmıştır (Buitron ve ark., 2016). Engellenmiş aidiyet uzun süreli ve anlık stres kaynaklarından etkilenirken, algılanan yük olma anlamlı olarak yalnızca uzun süreli stres kaynaklarından etkilenmektedir. Uzun vadeli stres kaynaklarından biri olarak da güvensiz bağlanmanın verildiği araştırma, algılanan yük olmanın anlık bir deneyim yerine uzun vadede oluşan temalarla bağlantılı olarak gelişebileceğini belirtmektedir (Buitron ve ark., 2016).

Güvensiz bağlanma başkalarıyla problemleri ve kişilerarası ihtiyaçları yordayan etkenlerden biridir (Stepp, 2008). Kişilerarası ihtiyaçlar ve bağlanma arasındaki ilişkiyi araştıran bir başka çalışma, güvensiz ebeveyn bağlanması ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide uyumsuz öz-şemaların araç rolü olduğunu belirtmektedir (Langhinrichsen-Rohling ve ark., 2017). Bu uyumsuz şemaların bireyin temel bakım vereniyle iletişim ve destek eksikliğinden öne çıkabileceğini belirten araştırma kişilerarası ihtiyaçlar ve uyumsuz şemaların intiharı yordadığını belirtmektedir (Langhinrichsen-Rohling ve ark., 2017). Güvenli bağlanma şeması olan bireyler sosyal uyaranlara karşı olumlu önyargılara sahipken, güvensiz bağlanma şemasına sahip bireyler sosyal uyaranlara karşı daha olumsuz ve savunmacı bir tutuma sahiptirler (Venta ve ark., 2014). Bu tutumlar bireylerin kişilerarası iletişimlerini etkiler ve algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin kritik seviyeye gelerek intihar düşüncesi oluşurmasında rol alırlar.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin güvenli bağlanma ile olumsuz, güvensiz bağlanma ile olumlu ilişkili olduğu görülmektedir. Güvensiz bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçların da arttığı, güvenli bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçların azaldığı görülmektedir. Literatürdeki araştırmalar bu etkiye olası bir açıklamanın bağlanmanın kişilere belirli davranış şemaları öğretmesi olabileceğini belirtmişlerdir (Buitron ve ark., 2016; Langhinrichsen-Rohling ve ark., 2017; Venta ve ark., 2014).

Literatür taraması ışığında bu çalışmada da paralel sonuçlar beklenmekte olup, araştırmanın hipotezlerinden biri de kişilerarası ihtiyaçlar ve güvenli bağlanma arasında olumsuz ilişki olmasıdır. Güvensiz bağlanma ile kişilerarası ihtiyaçlar arasında olumlu yönde anlamlı ilişki beklenmektedir.

Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet kavramlarının tanımlarına bakıldığında bireyin kendisi ve grubuyla olan ilişkisi merkezdedir. Bu nedenle birey ve grup ilişkisini etkileyen dinamiklerden biri olan kültür ile kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkiyi incelemek de önem taşımaktadır. Bireylerin kültürel değerleri, kişilerarası ihtiyaçları da belirleyebileceği düşünülerek bu tezde öncül değişkenlerden biri olarak ele alınmaktadır.

2.3. Bireycilik ve Toplulukçuluk

Birey için hafıza ne ise toplum için de kültür öyledir (Triandis, 2001). Geçmişten getirilen değerler o toplumun parçası olan bireyler tarafından çeşitli şekillerle öğrenilerek uygulanmaya ve yaşatılmaya devam eder. Çok geniş bir kavram olan ve içerisinde toplumların uzun tarihlerini barındıran kültür, temelde ikiye ayrılır: materyal kültür ve öznel kültür. Materyal kültür giyim, yemek, mimari gibi unsurları içerirken, öznel kültür “toplumun sosyal ortamını algılama biçimidir” (Triandis, 2002). Kültürleri birbirinden ayıran pek çok boyuttan biri de bireycilik/toplulukçuluk kültürel değerleridir. Bu iki kavram öznel kültürün bir parçasıdır ve bu nedenle bireyin davranış, tutum ve değerlerinde kendisini göstermesi mümkündür.

Bireycilik kültürel değer temelindeki varsayım bireylerin birbirlerinden bağımsız olmalarıdır. Hofstede (1980) bireyciliği görevler üstü haklara sahip olmak, özerklik ve kendini gerçekleştirmenin ön planda olduğu bir yapı olarak tanımlar. Kişi yaptıklarıyla ve başarılarıyla tanımlanır. *Bireyci toplum* ise küçük birincil grupların olduğu, statü kazanmak için görev ve beklentilerin yerine getirildiği anlaşmaya dayalı sosyal bir yapı olarak tanımlanır (Schwartz, 1990). Bireyciliğin toplumdaki öznel yansıması *özerk benliktir*. Bu kişilerde özgün olmak, kişisel amaçları gerçekleştirmek ön plandadır ve kişinin kendi duygu, düşünce ve ihtiyaçları davranışlarında daha belirleyici bir etkiye sahiptir (Wasti ve Eser Erdil, 2007). Bireyciliğin psikolojik etkilerine bakıldığında, bireycilik, olumlu benlik algısı oluşturmanın temel bir insan

ihtiyacı olduğuna dikkat çeker ve kişinin kendisini iyi hissetmesini, bireysel başarılarını, kendisine özel tavır ve fikirleri olmasını önemser (Oyserman, Coon ve Kimmelmeier, 2002). Bireysel hedeflere ulaşmak kişinin psikolojik iyi hali ve hayat tatmini için önemli bir etkidir, bireycilik bireysel hedefleri grup hedeflerinin önüne koyar. Kişilerarası ilişkilere gelindiğinde ise, bireyler ilişkilere ve gruplara kişisel hedefler doğrultusunda ihtiyaç duyarlar ve ilişkileri devam ettirirken çaba ortaya koyarlar (Kağıtçıbaşı, 1998). Oyserman, Coon ve Kimmelmeier (2002) çaba ve fayda ilişkisinin dengede olması gerektiğini, denge bozulduğunda ise kişinin ilişki ve gruplarda geçiş yapabileceğini belirtmişlerdir.

Toplulukçulu kültürel değer temelindeki varsayım grupların, bireyleri karşılıklı görev paylaşımıyla birbirlerine bağlamasıdır. Bireyin ait olduğu grubun istek ve hedefleri ön plandadır. *Toplulukçu toplumlar* ortak değerleri, hedefleri, öğeleri olan gruplar merkezlidir, bireyler grubun bir parçasıdır (Schwartz, 1990). Toplulukçuluk bu bağlamda aynı zamanda sosyalleşmenin bir tarzı olarak da tarif edilir. Bireyin parçası olduğu gruplar yalnızca aile değil etnik, dini ve ortak değer odaklı başka gruplar da olabilir. Triandis (1995) toplulukçuluğun farklılıklar içeren bir yapısı olduğunu belirtmektedir, gruplar kimi zaman farklı öğelerden bireyleri birleştirmektedir. Bu özelliği toplulukçuluğun bireycilikten daha geniş davranış, tutum ve değer aralığına sahip olabileceğini göstermektedir (Oyserman, Coon ve Kimmelmeier, 2002). Toplulukçuluğun toplumdaki yansıması *ilişkisel benliktir* (Wasti ve Eser Erdil, 2007). Bu kişilerde başkalarının düşünce ve ihtiyaçları davranışta daha belirleyici etkiye sahiptir, bireysel tercihler ikinci planda kalmaktadır. İlişkisel benlikte önem verilen *başkaları* herhangi kişiler değil, birey için önemli ve ait hissettiği grubun üyesi olan kişilerdir (Markus ve Kitayama, 1991). Toplulukçuluğun psikolojik etkilerine bakıldığında, bir gruba ait olmak benliğin önemli parçalarından bir tanesidir. Toplulukçuluk sosyal rol ve görevlerin başarılı bir şekilde devam ettirilmesinin hayat tatmini için önemli etkenlerden biri olduğunu belirtir. Kişilerarası ilişkilerde ise grup içi etkileşimler eşitlik temellidir, grup içi ve grup dışı sınırlar sabit ve kalıcıdır (Oyserman, Coon ve Kimmelmeier, 2002).

Türk kültürüne bakıldığında toplulukçu ve bireyci yönlerin bir arada uyum içinde barınabildiği ancak benlik kavramında, ayrışmaya karşı birleşmenin ağır bastığı görülmektedir. Yani özerk benlik yerine ilişkisel benlik çoğunluktadır. Bu nedenle

toplulukçuluk eğiliminin ağır bastığı söylenebilir (İmamoğlu, 1998). Bireycilik/toplulukçuluk her ne kadar kültürleri ayıran boyutlardan biri de olsa, Triandis (1995) bu iki kavramın ülke sınırlarıyla birbirinden ayıramayacağını belirtmektedir. Bireyci toplumlarda özerk benlik, toplulukçu toplumlarda ilişkisel benlik daha sık görülse de bu kavramlar siyah ve beyaz gibi birbirinden ayrılmamaktadır. Bireycilik ve toplulukçuluk aynı ülke veya kültür içerisindeki kişilerde bireysel düzeyde farklılıklar gösterebilir (Triandis, 1995). Bu kavramlar iki zıt kutuplar olarak değil, bireyde farklı seviyelerde var olabilecek parametreler olarak görülmelidir (Wasti ve Eser Erdil, 2007).

2.3.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Toplulukçuluk/Bireycilik İlişkisi

Bir gruba ait olmak ve ihtiyaç halinde destek alabilecek yakınlar aramak evrensel ihtiyaçlardır. Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet kişilerarası ilişkilerde bireyin kendi algısıyla alakalıdır (Van Orden ve ark., 2010). Bireyin kendi algısına dayanan bu kavramlar, o halde hissedilme düzeylerinde kişiden kişiye farklılık gösterebilir. Literatürde kişilerarası ihtiyaçlar ve bireycilik/toplulukçuluk kültürel eğilimleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar KPİK'nın farklı kültürel yapılarda çalışma oranını anlamak amaçlıdır. İntihar davranışını yordama amacı olan KPİK'nın evrenselliğini ölçmek amacıyla, toplulukçu bir kültür olan Çin Halk Cumhuriyeti'nde intihar eden kişiler tarafından bırakılan notlar incelenmiştir (Pettit ve ark., 2002). Bırakılan intihar notları araştırmanın hipotezini bilmeyen klinik psikologlar tarafından çeşitli kategorilerde değerlendirilmiştir. Örneğin; notu bırakan kişi kendisini fazlalık olarak hissetmekte midir, hayatlarından çıktığında geride kalanların daha mutlu olacağına inanmakta mıdır, ölümü ile başkalarını cezalandırmak istemekte midir vb. Toplulukçu bir yapısı olan Çin kültürü, grup uyumu ve sadakatini önemser ve grubun ihtiyaçlarını bireyin isteklerinin önüne koymaktadır (Markus ve Kitayama, 1991). Pettit ve arkadaşları (2002) ait olunan grubun birey için ve bireyin yaşantısı üzerindeki rolü göz önüne alındığında, bu gruba karşı yük olarak hissedilmenin olumsuz algılanan yük olmayı artıracığını ve bu nedenle toplulukçu bu kültürde intihar notlarında ağırlıklı yük olma bulunacağını beklemişlerdir ancak araştırmanın sonucu tam tersini göstermiştir. KPİK algılanan yük olma deneyimleyen bireylerin daha ölümcül intihar

yöntemleri kullandığını belirtmektedir (Van Orden ve ark., 2010). Pettit ve arkadaşları (2002) tarafından yapılan araştırmada KPIK'nın önerisinin tam tersine, algılanan yük olma ve ölümcül intihar tarzları arasında negatif anlamlı ilişki bulunmuştur. Pettit ve arkadaşları (2002), ortalama düzeyde hissedilen yük olma duygusunun toplulukçu kültürdeki kişiler tarafından karşılıklı görev bilincine yakın görülüp, normal kabul edebileceğini tartışmışlardır. Aynı bağlamda, aşırı düşük seviyedeki yük olma hissini ise bireyin grubundan kopukluğunu gösteriyor olabileceği sonucuna varmışlardır.

Toplulukçu kültürlerde öz değer bireyin gruplarına ne kadar iyi uyum sağladığıyla ölçülür (Cho, 2007). Bu nedenle grubuna uyum sağlayamayan birey yeterince sosyalleşemediği için engellenmiş aidiyet hissederken aynı zamanda, uyum sağlayamamasını bir kusur olarak görür ve sonrasında algılanan yük olma gerçekleşir (Park ve Kim, 2019). Bu nedenle toplulukçu kültürler için algılanan yük olma, engellenmiş aidiyet sonrasında gerçekleştiğinde tehlikeli seviyeye ulaşır. Park ve Kim (2019) bu iki kavramın bireyci kültürlerle kıyasla toplulukçu kültürde daha iç içe geçmiş olabileceğini belirtir. Kore'de yapılan bir araştırma sonrasında homoseksüel katılımcıların algılanan yük olma seviyelerinin heteroseksüel katılımcılara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur (Kim ve Yang, 2015). Homoseksüel katılımcıların algılanan yük olma seviyelerinin engellenmiş aidiyet seviyelerinden de daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kore toplumunun homoseksüelliğe olan düşük toleransı göz önüne alındığında, homoseksüel bireylerde engellenmiş aidiyetin daha yüksek olması beklenirken algılanan yük olmanın daha yüksek çıkması bu iki kavramın toplulukçu kültürlerde iç içe geçmesinden kaynaklanıyor olabilir (Park, Baik, Kim ve Lee, 2017; Park ve Kim, 2019). Grubuna aidiyet hisseden bireyler için toplulukçu kültürde yük olma gruba ait olmanın getirdiği sorumluluklardan biri olarak görülürken, engellenmiş aidiyet hissettikten sonra oluşan algılanan yük olma bireyin kendisine atfettiği kusurlardan kaynaklanır ve bunun sonucunda kritik seviyeye ulaşır (Kim ve Yang, 2015; Pettit ve ark., 2002).

Bireyci kültürlerde kişiler kendilerini özerk bireyler olarak görürken, toplulukçu kültürlerde birey kendisini büyük bir grubun parçası olarak tanımlar (Pettit, 2002). Suh ve arkadaşları (2017), Amerikan ve Koreli üniversite öğrencilerinden oluşan araştırma evreni ile kültürlerarası bir çalışma yapmışlardır. Sonuçlara bakıldığında Koreli öğrencilerin, algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet

duygularını Amerikan öğrencilere oranla daha yüksek seviyelerde hissettikleri bulunmuştur. Ancak Koreli öğrencilerin kişilerarası ihtiyaçlar yüksek deneyimlemelerine rağmen Amerikan öğrencilerin kişilerarası ihtiyaç seviyeleri intiharla anlamlı çıkarken Koreli öğrencilerde anlamlı çıkmamıştır (Suh ve ark., 2017). KPIK, kişilerarası ihtiyaçların kritik seviyeye ulaşmasını, bireyin kişilerarası ihtiyaçları yüksek seviyede deneyimlemesi sonrasında intihar davranışına yönelmesi ile açıklar (Van Orden ve ark., 2010). Toplulukçu kültürlerde bireyler yük olmayı olumsuzdan ziyade grup içi karşılıklı bir sorumluluk olarak görmeye daha eğilimli olabilmektedirler (Markus ve Kitayama, 1991; Pettit ve ark., 2017). Suh ve arkadaşlarının (2017) yaptığı araştırmada sonucun farklı çıkmasının olası sebebinin kültürlerarası farklılıklar olan iki popülasyonla çalışılması olabileceği belirtilmiştir.

Literatür ışığında kişilerarası ihtiyaçların kültürel bağlamda incelenmesinde algılanan yük olma engellenmiş ait olmaya kıyasla daha ön plana çıkmıştır. Toplulukçu kültürlerde grubun diğer üyelerinin sorumluluklarını almak belli bir seviyeye kadar normal görülebilmesi bu noktada toplulukçu kültürel eğilimi olan bireyler için koruyucu bir etkiye sahip olabilir. Ancak grupla iletişimsizlik varsa ve birey engellenmiş aidiyet deneyimliyorsa, bunun sonrasında oluşan algılanan yük olma kritik seviyeye ulaşabilir. Çünkü engellenmiş ait olma sonrasındaki yük olma algısı bireyin kendine atfettiği kusurlarla ortaya çıkmaktadır ve öz nefrete de dönüşebilir (Park, Baik, Kim ve Lee, 2017; Park ve Kim, 2019; Van Orden ve ark., 2010).

Literatürdeki araştırmalara bakıldığında toplulukçu ve bireyci katılımcı grupların kişilerarası ihtiyaçlar seviyeleri verilmiş ve kıyaslamalar yapılmıştır. Ancak katılımcıların bireycilik ve katılımcılık düzeyleri ile kişilerarası ihtiyaçları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya ulaşılabilmiştir. İncelenen araştırmalar sonrasında, bu tezin yapıldığı kültürel grup da göz önüne alındığında sonuçlarda kişilerarası ihtiyaçlar ve toplulukçuluk arasında olumsuz yönde anlamlı ilişki beklenmektedir. Kişilerarası ihtiyaçlar ve bireycilik arasında ise olumlu yönde anlamlı ilişki beklenmektedir. Elde edilecek sonuçların literatürdeki bu açığa katkı sağlaması beklenmektedir.

2.3.2 Bağlanma, Toplulukçuluk/Bireycilik ve Kişilerarası İhtiyaçlar İlişkileri

Bağlanma teorisinin temelinde, bağlanma ilişkisinin evrimsel bir içgüdü olması vardır (Bowlby, 1969). Buna göre evrimleşen bir davranış sistemi olan bağlanma ilişkisi evrenseldir. Kültür farkı gözetmeden tüm insanlar yeni doğanlık döneminde bakım verenleriyle bağlanma ilişkisi kurarlar. Bağlanmanın tüm kültürlerde gerçekleşmesiyle ilgili birtakım tartışmalar sonrasında, genel anlayış bağlanmanın tüm insanlarda gerçekleştiği üzerinedir (Agishtein ve Brumbaugh, 2017). Buna rağmen yine de bağlanmayla ilgili kültürlerarası çalışmalar yapılmaktadır ve bağlanma ile toplum ilişkisi ve evrenselliği üzerine literatüre pek çok bilgi kazandırılmaktadır.

Her ne kadar bağlanma biyolojik temelli bir davranış sistemi de olsa, Ainsworth (1967) bağlanma sistemini etkileyen çevresel ve sosyal etkiler olduğunu belirtmektedir. Çevre ve sosyal faktörlerin çoğunlukla kültür tarafından etkilendiği göz önüne alındığında, farklı kültürlerin farklı değerleri sonucunda bağlanma sistemlerinin de farklı olabileceği öngörülebilirdir (Agishtein ve Brumbaugh, 2017). Kültürlerarası bağlanma üzerine yapılan meta analiz çalışmasına göre bağlanmanın dünya çapında dağılımı %58 güvenli, %24 kayıtsız ve %18 korkulu bağlanmadır (Van IJendoorn ve Bakermans-Kranenburg, 2008). Çok yapılı bir kavram olan kültür, bağlanma üzerinde pek çok açıdan etkiye sahiptir. Bağlanmayı etkileyen her kültürel faktörün belirlenmesi zor olsa da, bazı kavramlar aradan sıyrılmaktadır. Bunlardan bir tanesi bireycilik/toplulukçuluktur (Agishtein ve Brumbaugh, 2017). Bu kültürel eğilim kavramlarının tanımlarına bakıldığında bireycilik/toplulukçuluk, bağlanma ile benzer faktörler barındırmaktadır. Kayıtsız bağlanma özerklik ve bağımsızlık kavramlarına verdiği önemle bireycilik tanımına yakinken, duygusal mesafe ve yakınlıktan rahatsızlık duyma özellikleri ile toplulukçuluğa daha uzakta kalmaktadır (Lin, Chew ve Wilkinson, 2017). Korkulu ve saplantılı bağlanma ise başkaları tarafından kabul ve onaya ihtiyaç duyan özellikleri ile bireyin kendisini sosyal grupları ile tanımladığı toplulukçuluğa daha yakın görünmektedir (Sümer ve Güngör, 1999).

Lin, Chew ve Wilkinson (2017) tarafından araştırmada toplulukçu grubun genel olarak güvensiz bağlanma düzeylerinin bireyci olan gruptan anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bağlanmanın psikolojik etkiler üzerindeki etkisinde

bireycilik/toplulukçuluğun etkisini araştıran bu çalışma, korkulu bağlanmanın kişi yüksek seviyede toplulukçu olduğunda psikolojik olarak daha yıkıcı etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Korkulu bağlanma ile etraftan onaylanma ve kabul bekleyen birey, yüksek toplulukçu karakteristiklerle kendisini sosyal grubu ile de tanımlıyorsa reddedilme ve terkedilme korkusu da bu bağlamda artar. İçinde bulunduğu grupla kendini tanımlayamayan bireyin gruba yönelik hissettiği aidiyet hissi de azalır ve engellenmiş aidiyet deneyimi ortaya çıkar (Van Orden ve ark., 2010). Düşük seviyedeki toplulukçuluk ise bu noktada tampon görevi görebilir (Lin, Chew ve Wilkinson, 2017).

Cheng ve Kwan (2008) yaptıkları araştırmada toplulukçuluk ile korkulu ve kaçınan bağlanma arasında anlamlı olumlu, bireycilik ile korkulu ve kaçınan bağlanma arasında anlamlı olumsuz ilişki bulmuşlardır. Cheng ve Kwan (2008), bireyci toplumlarda bireyin benlik algısının kişi tarafından oluşması, toplulukçu toplumlarda ise bireylerin kendilerini gruplarıyla tanımlamaları ve onlardan gelecek onaylanmaya verdikleri yüksek önem sebebiyle bireyciliğin korkulu bağlanmada koruyucu bir rolü olduğunu belirtmişlerdir. Agishtein ve Brumbaugh (2017) tarafından yapılan araştırmada bireyci/toplulukçu farkı gözetmeden kültürüyle kendini tanımlama düzeyi yüksek olan bireylerin güvenli bağlanmalarının yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Yani, toplulukçu kültürde toplulukçu eğilimleri yüksek olan ve bireyci kültürde bireyci eğilimleri yüksek olan katılımcıların güvenli bağlanma düzeyleri de yüksek çıkmıştır. İçinde buldukları kültürel eğilimle paralel eğilimi sahip olan bireyler aynı zamanda içinde buldukları grupla da benzer kültürel eğilimde oldukları için kişilerarası ihtiyaçları da daha düşük olabilir. Amerikalı ve Türk öğrencilerde bağlanmayı araştıran çalışmalarında Sümer ve Güngör (1999) Amerikalı öğrencilerin kayıtsız bağlanma, Türk öğrencilerin de saplantılı bağlanma düzeylerinin anlamlı olarak daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Sümer ve Güngör (1999) bu sonuçları Türk öğrencilerin toplulukçu kültür yapısından geldikleri için, Amerikalı öğrencilere kıyasla daha olumlu başkaları şemasına sahip olmasıyla açıklamışlardır. Başkaları modeli olumlu olsa da toplulukçu yapıdan gelen bireyler aynı zamanda yakın ilişkileri ile daha takıntılı olmuş olabilirler (Sümer ve Güngör, 1999). Olumlu başkaları şeması, bireye desteğe ve yardıma ihtiyaç duyduğunda bunu çevresinden alabileceğine olan inancıdır (Bartholomew ve Shaver, 1998). Başkaları şeması olumsuz olduğunda,

bireyin kişilerarası ihtiyaçlar seviyesinin yüksek olması beklenmektedir (Langhinrichsen-Rohling ve ark., 2017).

Literatür incelendiğinde kişilerarası ihtiyaçlar, bağlanma ve toplulukçuluk/bireycilik arasındaki ilişkilerin doğrudan incelendiği çalışmalara ulaşılamamıştır. Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet buldukları yer, zaman ve yapıdan etkilenen dinamik kavramlardır (Van Orden ve ark., 2010). Bu nedenle bireyin ait olduğu kültürel çevreden etkilenirler. Dinamik olan bu iki kavram bireyin yetiştirilme tarzını etkileyen bağlanma türlerinden de etkilenmektedir. Kültür ve bağlanma da birbiri ile ilişkili olduğundan beraber etkileşerek algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyeti etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında, bu çalışmada bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide bireycilik/toplulukçuluk kültür eğilimlerinin düzenleyici rol oynaması beklenmektedir. Güvenli bağlanma ve toplulukçuluk kişilerarası ihtiyaçlar üzerinde düşürücü etkiye sahip olabilir. Güvenli bağlanmanın kişilerarası ihtiyaçlar üzerindeki azaltıcı etkisini bireycilik düşürebilir. Bulunan sonuçların literatürdeki bu açıklığa katkı sağlaması beklenmektedir.

2.4. Üniversite Yaşamına Uyum

Üniversite yaşamı bireyler için önemli bir geçiş dönemidir. Yalnızca akademik açıdan değil, duygusal ve sosyal alanda da birçok değişimi beraberinde getirir. Üniversiteye başlama yaşı da göz önüne alındığında bu sürecin önemi daha da artmaktadır. Geç ergenlik, erken yetişkinlik dönemindeki bu bireyleri “toplum çocuk olarak görmediği gibi henüz onlara yetişkin statüsünü de vermemiştir” (Aktaş, 1997; s. 107). Üniversite yaşamı aynı zamanda bireylerin özerkliklerini ilan ettikleri ve ailelerinden ayrılmaya başladıkları bir gelişim sürecidir. Bu süreçte birey yeni ilişkiler kurar, yeni akademik deneyimler kazanmaya başlar ve farklı hayat sorumluluklarıyla tanışır (Richter, 2013). Bireyler kendi içlerinde yaşadıkları değişim ve gelişime uyum sağlama dönemindeyken üniversite deneyimi bu süreci daha da hassas hale getirmektedir. Özellikle de öğrenciler yaşadıkları şehirden ya da aile yanından uzakta bir üniversiteye gidiyorlarsa üniversiteye uyum çok daha kritik bir öneme sahip olmaktadır.

Üniversiteye uyum en temel şekliyle üniversitede kalmak, psikolojik iyi oluşla bu süreçten keyif almak ve iyi bir akademik performans sergilemek olarak tanımlanmaktadır (Zea, Reisen, Beil ve Caplan, 1995). Bireyin yalnızca yüksek notlar alan iyi bir öğrenci olmasının uyuma yeterli olmadığı gibi yalnızca sosyal ilişkiler kurarak üniversite hayatından keyif alması da tam bir uyum sayılmamaktadır. Her geçiş sürecinde olduğu gibi, üniversite süreci de bireyler için stres seviyesinin yüksek olduğu bir zaman dilimidir. Yalnızca yeni bir ortama alışmanın getirmiş olduğu kaygı değil aynı zamanda bireyin hayatının ilerleyen yıllarında yapacağı meslekle tanışma ve beceri kazanma kaygısı da vardır (Katz, 2015). Bu bağlamda üniversiteye uyum bireylerin üniversite eğitimlerini terk etmelerinin önüne geçerek, eğitimlerini tamamlamalarını ve bunu yaparken psikolojik sağlıklarını koruyarak üniversite sürecinde yeni deneyimler tecrübe edip, bunlardan keyif almalarını hedeflemektedir. Üniversite uyumu düşük olan bireyler psikolojik olarak etkilenebilecekleri gibi aynı zamanda akademik performans kaybı da yaşayabilirler (Katz, 2015). Bu nedenle uyumun yüksek olması bireye hem psikolojik hem de akademik sağlık kazandıracaktır.

Öğrencilerin üniversiteye uyumları sahip oldukları psikolojik ve sosyal özelliklerine bağlı olarak farklılıklar gösterebilir (Aladağ, Kağnıcı, Tuna, Tezer ve 2003). Üniversite uyumunu etkileyen faktörlere bakıldığında, bunların sosyallik temelli olduğu gözlemlenmiştir. Akran ve fakülte tarafından kabul görme yüksek seviyede uyum ile ilişkili iken ekonomik durum, cinsiyet ve lise not ortalamasının üniversite yaşamına uyumu yordamadığı bulunmuştur (Freeman, Anderman ve Jensen, 2007; Hausman, Schofield ve Woods, 2007). Üniversite ortamında ilişki kurma ve aktivitelere katılmanın uyumu artırdığı ve bunun sonucuna yüksek seviyede uyum gösteren öğrencilerin daha yüksek notlar aldıkları, kendilerine daha yüksek akademik hedefler koydukları, öz-değerlerinin arttığı ve olumsuz davranışlarının azaldığı görülmüştür (Pittman ve Richmond, 2007). Üniversiteye uyum pozitif benlik algısı ve pozitif davranışlarla ilişkilidir (Hausman, Schofield ve Woods, 2007; Pittman ve Richmond, 2007).

Sosyal aktivitelere katılım ile öğrencilerin sosyal etkileşimlerde bulunarak kendilerini üniversite ve kampüs ortamına ait hissetmeleri sağlanmaktadır. Bu aidiyet duygusu da öğrencilerin üniversiteye uyumlarını artırmaktadır. Üniversite öğrencileri

evrenine bakıldığında, akademik hayatlarının tamamı ve sosyal hayatlarının büyük çoğunluğu üniversite merkezindedir. Bu denli fazla vakit geçirilen bir ortama ait ve uyum sağlamış hissetmek bireyin yalnızca akademik başarılarında kendisini göstermekle kalmaz aynı zamanda genel psikolojik iyi oluşta da artış sağlar (Hausman, Schofield ve Woods, 2007; Pittman ve Richmond, 2007).

2.4.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar başlığı altında geçen algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet bireyin içinde bulunduğu topluluğa kendini ait hissetmesi ve kendisini o gruba ne kadar yük olarak gördüğüyle alakalıdır. Dinamik bir yapıya sahip olan bu iki kavram zamana, mekana ve gruplara göre değişkenlik gösterebilir (Van Orden ve ark., 2010). Üniversite öğrencileri yaş grupları da göz önüne alındığında, yetişkinliğe geçiş aşamasında keskin bir çevre değişimine maruz kalmaktadırlar. Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin, yetişkinliğe geçiş aşamasında olan öğrenci grubunun üniversite ortamına uyumu ile arasındaki ilişki bu iki dinamik kavramın anlaşılması için önem taşımaktadır.

Öğrencilerin üniversite ve kampüs yaşamına uyum sağlamaları, vakitlerinin çoğunu geçirdikleri bu ortamda kendilerini rahat ve ait hissetmeleri için önem taşımaktadır. Ortama sağlanan uyum bireylerin kişilerarası iletişimlerini kuvvetlendirerek kişilerarası ihtiyaçlarını azaltabilir. Kim ve Cha (2018) tarafından yapılan araştırmada üniversite yaşamına uyum ve aidiyet arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Kurulan modelde depresif belirtiler, üniversite stresi ve aidiyetin üniversite yaşamına uyumu %81 oranında açıkladığı bulunmuştur. Üniversite ortamına ait hisseden öğrencilerin uyum oranlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Aidiyeti artırmak için de öğrencilerin sosyal aktivitelere katılım sağlaması, bunun sonucunda önce aidiyet duygularının sonrasında üniversiteye uyumun artacağı önerisini yapılmıştır (Kim ve Cha, 2018). Van Orden ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan bir başka çalışmada aidiyet ve üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma, üniversite öğrencilerinin aidiyet duygularının eğitim dönemine göre değişkenlik gösterdiğini belirtmektedir. Kampüs etkinlikleri ve öğrencilerin iletişim ve etkileşim düzeyleri göz önüne alınarak sosyal olarak en yoğun

eğitim d6nemleri çoktan aza doğru sırasıyla ilkbahar, g6z ve yaz d6nemleri olarak belirlenmiştir. Her eğitim d6neminde toplanan veriler sonucunda 6đrencilerin aidiyet duygularının en az yaz d6neminde olduğu g6r6lm6řt6r. Sosyal yoğunluğun en az olduğu d6nemde 6đrencilerin etkileşimlerinin de azalması sonucunda, 6zellikle 6niversiteye yeni başlayan kişilerde aidiyetin daha d6ř6k olduğu bulunmuştur (Van Orden ve ark., 2008).

6niversite 6đrencilerinde Beş Fakt6r Kişilik Kuramı'nı araştıran 2015 yılında yapılan bir çalışmada, 6niversite 6đrencilerinde dışad6n6kl6đ6n algılanan y6k olma ve engellenmiş aidiyet ile negatif y6nde anlamlı ilişkisi olduğu bulunmuştur. Dışad6n6kl6kte olumlu duygular ve heyecan arama engellenmiş aidiyetle negatif ilişkili iken, algılanan y6k olmada yalnızca olumlu duygular anlamlı çıkmıştır (DeShong, Tucker, O'Keefe, Mullins-Sweatt ve Wingate, 2015). Dışad6n6kl6đ6 y6ksek olan, 6niversite ve kamp6s ortamında daha fazla etkileşime katılan 6đrencilerin 6niversiteye aidiyet d6zeyleri daha y6ksek çıkmıştır. Bu sonuç literat6rdeki diğer araştırmalarla da tutarlı çıkararak, 6niversitede aidiyetin sosyallikten geldiğini g6stermektedir. DeShong ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan araştırmada algılanan y6k olmanın yalnızca olumlu duygular ile anlamlı ilişkili bulunması sosyalliğin algılanan y6k olmadaki etki d6ř6kl6đ6n6 g6stermektedir.

6niversite 6đrencileri ile yapılan bu araştırmalarda engellenmiş aidiyet ile ilgili verilere daha sık rastlandığı g6r6lmektedir. Aidiyet 6niversite yaşamı ve kamp6se adaptasyonla 6l6lm6ř ve kontrol edilmeye çalışılmıştır. Algılanan y6k olma ise genel olarak aile, romantik ve yakın ilişkilere atfedilmiştir bu nedenle 6niversite uyumuyla ilgili verileri sınırlıdır. Yapılan çalışmalara bakıldığında 6niversiteye katılım arttıca aidiyetin de arttığı ve kişilerarası ihtiyaçlardan engellenmiş aidiyetin azaldığı g6r6lmektedir. Bu çalışmada literat6rdeki bilgilerle paralel olarak 6niversite yaşamına uyum ve kişilerarası ihtiyaçlar arasında olumsuz anlamlı ilişki beklenmektedir. 6niversite yaşamına uyum ve algılanan y6k olma arasındaki ilişki de incelenerek bulunan sonucun literat6rdeki bu açıklığa katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

6niversite s6recine geçiş halihazırda bireyler için zorlayıcı bir s6re iken, aynı zamanda bulunan 6niversite ortamına uyum sağlanamadığına kişilerarası

ihtiyaçlarda artış görülmesi sonucunda yalnızca akademik performansta değil, genel psikolojik iyi oluştta da düşüş görülebilir ve depresif belirtiler gözlemlenebilir.

2.5. Depresif Belirtiler

Olağandışı üzüntü ve keder duygularının görüldüğü duygu durum bozukluğu olarak tanımlanan depresyon, psikolojik bozukluklar arasında en sık görülen tanılardan biridir (Butcher, Mineka ve Hooley, 2013). Evrensel bir insani deneyim olan depresyonun tarihi eskiye dayanmaktadır. Hipokrat (M.Ö. 460-377) beyindeki işlev bozukluğundan kaynaklanan bir bozukluk olduğunu belirttiği ve melankoli olarak adlandırdığı sendromu iştahsızlık, moral bozukluğu, uykusuzluk ve huzursuzluk hali olarak tanımlamıştır (Davison, 2006). Uzun bir süre melankoli olarak bilinen bu sendromun depresyon olarak anılmaya başlaması 19.yüzyılın sonlarında gerçekleşmiş ve 20.yüzyılda Emile Kraepelin'in depresif seviyeleri açıklayarak tanımlaması ile yaygınlaşmıştır (Davison, 2006). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı'nın (DSM) ilk baskısında depresif tepki, ikinci baskıda depresif nevroz, üçüncü baskıda bugünkü kullanılan formunu almaya başlayarak majör depresif bozukluk olarak adlandırılmıştır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 1952; 1968; 1980). Günümüzde kullanılan, en güncel baskı olan DSM-5'te yer alan yeğın (majör) depresyon bozukluğu aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013);

A. İki haftalık dönem boyunca, (1) çökkün duygu durum, (2) ilgi kaybı ya da zevk alamama belirtilerinden en az bir tanesinin bulunması şartıyla, (3) kilo alma veya verme (vücut ağırlığının %5'inden fazlası) ya da iştahta artma veya azalma, (4) uykusuzluk ya da aşırı uyuma, (5) ajitasyon ya da yavaşlama, (6) bitkinlik ya da enerji düşüklüğü, (7) değersizlik ya da aşırı veya uygunsuz suçluluk duyguları, (8) odaklanmakta güçlük çekme ya da kararsızlık yaşama, (9) yineleyici ölüm düşünceleri belirtilerinden en az beşinin kişide bulunması gerekmektedir.

B. Bu belirtiler toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alalarında sekteye neden olur.

C. Belirtiler madde kullanımı ya da başka bir sağlık durumunun etkilerine bağlanamaz.

D. Depresyonun ortaya çıkışı psikozla giden diğer bozukluklarla açıklanamaz.

E. Daha önce bir mani ya da hipomani dönemi geçirilmemiştir.

Günümüzde 300 milyona yakın kişinin depresif belirtilerden etkilenmesi, bu duygu durumu bozukluğunu en sık görülen psikolojik rahatsızlıklardan bir tanesi yapmaktadır (World Health Organization, 2017). Kadınlarda erkeklere oranla 2:1 daha fazla görülen depresyon, bütün psikolojik bozukluklar arasında en yüksek (%17) yaşam boyu yaygınlığına sahiptir (Sadock, Sadock ve Ruiz, 2016).

2.5.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi

KPIK'ya bağlı olan kişilerarası ihtiyaçlar kavramları literatürde sıklıkla intihar bağlamında çalışılmıştır. İntihar düşüncesi ve intihar davranışını yordamayı amaçlayan çalışmalar çoğunlukla depresyonu da bu çerçevede ele almışlardır. Bu nedenle bu bölümde algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin depresyonla olan ilişkisi intihar bağlamında ele alınacaktır. Depresyon ve intihar arasında anlamlı korelasyon ilişkisi bulunmaktadır (Jahn, Cukrowicz, Linton, ve Prabhu, 2011). İntihar davranışını gerçekleştiren kişilerin %50-90'ı depresif epizot yaşamaktadır (Butcher, Mineka, Hooley, 2013). Depresif belirtilerin azlığı, intihar düşüncesinin azlığı ile ilişkilidir (Cukrowicz ve ark., 2009). Literatüre bakıldığında depresyonun intihar için bir risk faktörü olduğu görülmektedir (Jahn ve ark., 2011).

Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin depresyon ile arasındaki ilişkiye bakan bir araştırma Beck Depresyon Envanteri'ndeki sorular depresyonun psikolojik ve fizyolojik semptomları olarak ikiye ayrılmıştır. Sonuçlara bakıldığında algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet deneyimleyen bireylerin daha fazla psikolojik semptom gösterdikleri bulunmuştur. (Guidry ve Cukrowicz, 2016). Depresyon ve kişilerarası ihtiyaçlar birbirlerinden bağımsız olarak bireyde var olabilirken, depresif belirtilerin kişilerarası ihtiyaçlara eşlik etmesi algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet düzeylerini artırmaktadır (Cukrowicz ve ark., 2009; Guidry ve Cukrowicz, 2016; Jahn ve ark., 2011). Artan kişilerarası ihtiyaçlar ise tehlikeli seviyeye geldiğinde bireyde intihar düşünceleri başlar (Van Orden ve ark., 2010).

Algılanan yük olmanın depresyon ve intihar arasındaki ilişkideki aracı rolüne baktıkları çalışmada Jahn ve arkadaşları (2011) algılanan yük olmanın, intihar

düşüncesini yordadığını ve aynı zamanda depresyon ve intihar arasındaki ilişkide aracı rolü olduğunu tespit etmişlerdir. Literatürde depresyon ve intihar arasındaki ilişkiye getirilen açıklamalardan biri de umutsuzluktur. Depresif sendromlardan biri olan umutsuzluk intihar davranışı ile yüksek oranda ilişkilidir (Wetzel, 1976). Bu bağlamda umutsuzluk depresyondan bağımsız bir kavram olarak değil, onun bir parçası olarak ele alınmıştır. İntihar ile arasındaki ilişkide algılanan yük olmanın da umutsuzluk gibi depresyonun bir parçası mı yoksa depresyonla ilişkili ancak ondan bağımsız bir kavram mı olduğunu anlamak için bu iki kavramı birbirinden ayırıştırmak önem taşımaktadır. Bu bağlamda yapılan bir araştırmada algılanan yük olmanın depresyondan bağımsız olarak intiharla arasında ilişki olduğu belirtilmiştir (Van Orden, Lynam, Hollar, ve Joiner, 2006). Araştırmanın sonucuna göre, algılanan yük olma intihar bağlamında depresyonun üzerinde ve ötesinde bir etkiye sahiptir. Bireyin kendisini başkalarına yük olarak hissetmesi depresyonla ilişki içerisinde olabilir ancak algılanan yük olma deneyimi depresyon olmadan da bireyde var olabilir. (Van Orden, Lynam, Hollar, ve Joiner, 2006). Jahn ve arkadaşları da (2011) araştırmalarında paralel sonuçlara ulaşmış ve böylece algılanan yük olmanın intihar üzerindeki etkisini depresyondan ayırıştırmışlardır. Bu nedenle algılanan yük olma umutsuzluk gibi depresyon belirtilerinden birisi değildir. Depresyon ve kişilerarası ilişkiler intiharla ilişkili olan iki kavramdır ancak kişilerarası ilişkiler depresyondan kaynaklanan bir yapı değildir.

2.5.2. Üniversite Yaşamına Uyum, Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi

Yaş grupları da göz önüne alındığında, üniversiteye geçiş süreci çoğu birey için zorlayıcı olabilmektedir (Sharma ve Kirmani, 2015). Üniversite yaşamına uyum sağlamak yalnızca akademik gereklilikleri yerine getirmek anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda farklı sosyal ortamlara uyum sağlamayı, değişimle baş edebilmeyi, bağımsız düşünebilmeyi ve bunları yaparken bireyin özgüven ve özsaygısını geliştirebilmesidir (Horgan, Sweeney, Behanve McCarthy, 2016). Bu nedenle üniversite yaşamına uyum sağlamak çok katmanlı ve karmaşık yapıda bir süreçtir. Araştırmalar psikolojik problem yaşayan ve okul psikolojik destek servisinden yardım alan öğrenci sayılarının arttığını göstermektedir (Blanco ve ark., 2008; Daddona,

2011). Üniversite psikolojik destek servisine başvuran öğrencilerde en çok tanı konulan psikolojik problemlerden biri ise depresyondur (Villatte ve ark., 2017).

Üniversite birinci sınıf öğrencilerinde depresyon korelasyonlarını araştıran bir çalışma akademik performans ile depresif belirtiler arasında olumsuz yönde anlamlı ilişki tespit etmiştir (Villatte, ve ark., 2017). Akademik performansta öğrenciler ne kadar başarılı olurlarsa o kadar az depresif belirti göstermektedirler. Aynı araştırma, öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamaları ile akademik başarıları arasında da olumlu yönde anlamlı ilişki bulmuştur. Üniversiteye uyum sağlayan öğrenciler akademik başarılarında daha motive olmuşlar, üniversitelerine daha ait hissetmişler ve daha az depresif belirti göstermişlerdir (Villatte ve ark., 2017). Vilatte ve arkadaşları (2017), üniversiteye uyumun akademik performansı etkileyerek dolaylı olarak depresif belirtileri azaltacağı sonucunu belirtmişlerdir. Akademik başarı beklentisi üniversite öğrencilerinde baskı oluşturan etkenlerden biridir (Horgan ve ark., 2016). Gerdes ve Mallinckrodt (1994) yaptıkları çalışmada öğrencilerin üniversiteye uyum düzeyleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen uzunlamasına bir çalışma yapmışlardır. Araştırmada öğrencilerin üniversiteye uyum beklentileri, üniversiteye gerçek uyum düzeyleri ve altı yıl sonraki not dökümleri incelenmiştir. Not dökümleri sonucunda hangi öğrencilerin okulu bıraktığı, hangilerinin bırakmadığı ve bırakmayanların akademik başarı düzeyleri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda duygusal ve sosyal uyumun üniversiteye devamda akademik uyumdan daha önemli rol oynadığı belirtilmiştir (Gerdes ve Mallinckrodt, 1994). Akademik başarı beklentisi öğrencilerde depresif belirtiler ortaya çıkarırken, üniversiteye uyum öğrencilerin akademik hedeflerine motivasyonlarını artırarak akademik başarılarını da artırmış ve bunun sonucunda depresif belirtilerinde azalma gözlemlenmiştir (Gerdes ve Mallinckrodt; Horgan ve ark., 2016; Vilatte, 2017). Horgan ve arkadaşları (2016) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde bireysel ve sosyal uyumun depresif belirtileri yordadığını tespit etmiştir. Yapılan çalışmada üniversite hayatının sosyal tarafının öğrencilerin psikolojik iyi oluş üzerindeki öneminin altı çizilmiştir (Horgan ve ark., 2016).

Yapılan çalışmalara bakıldığında, üniversite yaşamına uyum ve depresyon arasında birden fazla yönde ilişki olduğu görülmektedir. Üniversite yaşamına uyum, akademik motivasyonu artırarak performansı olumlu etkilemekte ve bunun sonucunda

öğrencilerdeki akademik başarı kaygısını azaltarak depresif belirtileri de azaltıcı etkiye sahiptir (Gerdes ve Mallinckrodt, 1994; Villatte ve ark., 2017). Akademik başarıya olan etkisinin yanında üniversite yaşamına uyumun aynı zamanda öğrencilerin sosyal olarak üniversiteye adapte olmalarını ve kendilerini üniversitelerine ait hissetmelerini sağlayarak da depresif belirtileri azalttığı görülmektedir (Horgan ve ark., 2016; Sharma ve Kirmani, 2015).

Literatürde kişilerarası ihtiyaçlar, üniversite yaşamına uyum ve depresyon arasındaki ilişkinin doğrudan incelendiği bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Üniversite öğrencilerinin ani çevre değişimleri sonucu yeni sorumluluklar karşısında, özellikle de uyum sağlayamadıklarında depresif belirti deneyimleme olasılıkları artmaktadır (Horgan ve ark., 2016). Bu araştırmada kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici rol oynaması beklenmektedir. Bulunan sonuçların literatürdeki bu açığa katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Üniversite ortamına sağlanan uyum aynı zamanda kişilerarası ihtiyaçları da azaltarak, kişilerarası ihtiyaçların depresif belirtiler üzerindeki artırıcı etkisini hafifletmesi beklenmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Katılımcılar

Araştırmanın örneklem grubu 18-47 yaş aralığında üniversite lisans ve yüksek lisans öğrencileridir. Araştırmaya 348 gönüllü katılımcı dahil olmuştur. Yaş ortalaması 22 (kadın yaş ort.: 22, erkek yaş ort.: 21,98) olan örneklemin %85,1'i kadın ($n=296$), %14,9'u erkektir ($n=52$). Katılımcıların %4,6'sı hazırlık, %20,1'i birinci, %21'i ikinci, %29,6'sı üçüncü, %15,5'i dördüncü sınıfa, %9,2'si yüksek lisansa devam etmektedir. Detaylı sosyo-demografik bilgi Tablo 2.1'de verilmiştir.

Tablo2.1. Örneklemin sosyo-demografik özellikleri ($n=348$)

Özellikler	N	%	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	348	100	22	3,534
Cinsiyet				
Kadın	296	85,1		
Erkek	52	14,9		
Yaşam Yeri				
Yurt/Öğrenci Evi	169	48,6		
Aile yanında	179	51,4		
Ziyaret Sayısı				
1-3	87	24,4		
4-7	46	13,2		
8 ve üzeri	48	13,8		
Sınıf				
Hazırlık ve 1	86	24,7		
2	73	21		
3	103	29,6		
4 ve Yüksek Lisans	86	24,7		
İlişki				
İlişkisi Yok	246	70,7		
İlişkisi Var	102	29,3		
Psikolojik/Psikiyatrik Geçmiş				
Yok	316	90,8		

Var	32	9,2
Psikolojik/Psikiyatrik Tanı		
Depresyon	14	4
Anksiyete	11	3,2
DEHB	2	0,6
OKB	2	0,6
Diğer	3	0,9
Gelir Düzeyi		
Düşük-Orta	82	23,6
Orta	158	45,4
Orta-Yüksek	108	31

Not: Ziyaret sayısı ($n=181$) bir eğitim dönemi içerisinde ailenin ziyaret edilme sıklığını göstermektedir; yurt/öğrenci evinde yaşayan ($n=169$) katılımcılar tarafından yanıtlanmıştır, 12 katılımcı eşi ile veya yalnız yaşamaktadır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın başında tüm katılımcılara Gönüllü Katılım Formu (bakınız, Ek 1) verilerek onayları alınmıştır. Sonrasında araştırmada veri toplamak amacıyla demografik form (bakınız, Ek 2) yanında beş ayrı ölçek kullanılmıştır. Bunlar; Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi (bakınız, Ek 3) , İlişki Ölçekleri Anketi Kısa Formu (bakınız, Ek 4) ,Bireycilik/Toplulukçuluk Ölçeği (bakınız, Ek 5) , Beck Depresyon Envanteri (bakınız, Ek 6) ve Üniversite Yaşamı Ölçeği'dir (bakınız, Ek 7).

3.2.1. Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi (KİA)

Kişilerarası Psikolojik İntihar Kuramı intihar arzusunun karşılanmayan kişilerarası ihtiyaçlardan kaynaklandığını öne sürmektedir. Bu kişilerarası ihtiyaçları da *algılanan yük olma* ve *engellenmiş ait olma* olarak belirler (Van Orden, Witte, Cukrowicz, Braithwaite, Selby ve Joiner, 2010).

Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi algılanan yük olma ve engellenmiş ait olma kavramlarını ölçmek için 2012'de Van Orden, Cukrowicz, Witte ve Joiner tarafından geliştirilmiştir. Orijinalinde 15 maddeden oluşan anketin Türkçe uyarlaması Eskin, Şafak, Öztürk ve Eskin tarafından 2019'da yapılmıştır. Türkçeye uyarlanan anket 5 madde ile algılanan yük olmayı, 5 madde ile de engellenmiş ait olmayı ölçerek toplamda 10 maddeden oluşmaktadır. Her bir madde "1=kesinlikle katılmıyorum" ve

“7=kesinlikle katılıyorum” arasında değişen 7’li Likert tipi ölçekle değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek kişilerarası ihtiyacı, düşük puan düşük kişilerarası ihtiyacı gösterir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı algılanan yük olma için .90, engellenmiş ait olma için .72 olduğu saptanmıştır (Eskin ve ark., 2019).

3.2.2. İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)

Yetişkinlerde bağlanma stillerini ölçmek için 1994’te Griffin ve Barthelomew tarafından geliştirilmiştir. Otuz maddeden oluşan ölçek dört bağlanma stilini (güvenli, kayıtsız, korkulu, saplantılı), bağlanma boyutlarını ve yakınlık, dayanma, kaygı faktörlerini ölçmeyi amaçlar. Bu çalışmada yalnızca dört bağlanma stilini ölçen 17 maddelik kısma form kullanılacaktır. Güvenli ve kayıtsız bağlanma stilleri beşer, korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri dörder madde ile ölçülmektedir. Her bir madde “1=beni hiç tanımlamıyor” ve “7=tamamıyla beni tanımlıyor” arasında değişen 7’li Likert tipi ölçekle değerlendirilmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması 1999 yılında Sümer ve Güngör tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı .54 ile .78 arasındadır (Sümer, Güngör, 1999).

3.2.3. Bireycilik/Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL)

Bireycilik ve toplulukçuluk kültürel değerlerini kişilerde bireysel olarak ölçmek için Singelis, Triandis, Bhawuk ve Gelfand (1995) tarafından geliştirilmiştir. Otuz yedi maddeden oluşan ölçekte dört alt boyut bulunmaktadır. “Bireycilik” ve “toplulukçuluk” kavramları bireyin hedefleri ve istekleri ile ait olduğu grubun hedef ve isteklerinin ön planda olması bakımından ayrılır. Ölçek bu iki kavramı ölçerken hiyerarşi kavramını da ekleyerek, dört alt boyut önermektedir. “Yatay bireycilik” (YB) 8 maddeden oluşur, bireycilik ön planda ve statü farkı yoktur. “Dikey bireycilik” (DB) 10 maddeden oluşur, bireycilik ön plandadır ve statü farkı vardır. “Yatay toplulukçuluk” (YT) 9 maddeden oluşur, toplulukçuluk ön plandadır ve grup içinde eşitlik vardır. “Dikey toplulukçuluk” (DT) 10 maddeden oluşur, toplulukçuluk ön plandadır ve statü farkı vardır. Kavramların ölçülmesi sürecinde bireycilik ve

toplulukçuluğun iki farklı uçlar değil, aynı bireyde farklı seviyelerde bulunabilecek parametreler oldukları göz önünde bulundurulmalıdır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2007’de Wasti ve Eser Erdil tarafından yapılmıştır. Maddeler “1=kesinlikle katılmıyorum” ve “5=kesinlikle katılıyorum” arasında değişen 5’li Likert tipi ölçekle değerlendirilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı alt boyutlar arasında .67-.73 olarak saptanmıştır (2007).

3.2.4. Beck Depresyon Envanteri (BDE)

Bireylerin depresif belirtilerini saptamak amacıyla Beck ve arkadaşları tarafından 1961’de geliştirilmiştir. Yirmi bir maddeden oluşan envanterde dört alt boyut vardır; “umutsuzluk”, “kişinin kendine yönelik olumsuz duyguları”, “suçluluk duygulanımları” ve “bedensel kaygılar”. Her madde 4’lü Likert (0,1,2,3) tipi ile yanıtlanmaktadır ve toplamda alınacak puanlar 0-63 arasında değişmektedir, yüksek puan yüksek depresif belirti anlamına gelmektedir. Envanterin Türkçe uyarlaması 1980’de Tegin, Türkçe güvenilirlik çalışması ise 1989’da Hisli tarafından yapılmıştır. Envanterin geliştirilme çalışmasında olduğu gibi Hisli de güvenilirlik için yarıya bölme ve madde analizi yöntemleri kullanılmıştır. Türkçe uyarlama için yarıya bölme güvenilirliği .74, madde analizi Cronbach alfa da .80 olarak bulunmuştur (Hisli, 1989).

3.2.5. Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ)

Üniversiteye başlayan öğrencilerin okula uyum düzeylerini farklı boyutlar ile ölçmeyi amaçlayan ölçek 2003’te Aladağ, Kağnıcı, Tuna ve Tezer tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 48 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Dokuz maddeden oluşan “Duygusal Uyum” (DU) öğrencilerin yaşanan olaylar karşısında deneyimledikleri duygusal durumu ölçmeyi amaçlar. “Üniversite Ortamına Uyum” (ÜOU) alt boyutu 12 maddeden oluşur ve öğrencilerin genel olarak üniversite ortamına uyumlarını ölçer. “Kişisel Uyum” (KU) alt boyutu bireyin öz saygısı, benlik kavramı ve kendini kabul ile ilgili maddeler içerir ve yedi maddeden oluşmaktadır. Bir diğer alt boyut “Karşı Cinsle İlişkiler”dir (KÇİ) ve yedi maddeden oluşur. “Akademik Uyum”u (AU) ölçen alt boyut yedi maddeden oluşmaktadır. Son olarak çeşitli

yönleriyle arkadaş ve aile ilişkileri ölçen altı maddelik “Sosyal Uyum” (SU) alt boyutu yer almaktadır. Maddeler “1=bana hiç uygun değil” ve “7=bana tamamen uygun” arasında değişen 7’li Likert tipi ölçekle değerlendirilmektedir. Yüksek puan uyumu, düşük puan ise uyumsuzluğu göstermektedir. Alt boyutların Cronbach alfa katsayıları .63-.80 arasındadır. Ölçeğin genel iç tutarlık katsayısı ise .91’dir (Aladağ ve ark., 2003).

3.3. İşlem ve Veri Analizi

Araştırma için önce İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi etik kurulundan gerekli izin alınmıştır. Sonrasında ölçekler internet üzerinden ulaşılabilir hale getirilmiştir ve anketin çevrimiçi linki katılımcılara e-posta okul e-posta adresleri üzerinden ulaştırılmıştır. Ölçeklerin cevaplanmasına başlamadan önce gönüllülük formu (bkz: Ek 1) önkoşul olarak verilmiştir. Bu formda araştırmanın amacı, gizlilik ilkeleri, ölçeklerin nasıl doldurulacağı ile ilgili bilgilendirme yer almaktadır. Katılımcılara ulaşmak için seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi olan kolayda örnekleme tercih edilmiştir. Araştırmaya katılan İstanbul Medipol Üniversitesi öğrencilerine öğretim üyeleri tarafından belirlenen derslerden bir kredi verilmiştir. Ölçeklerin yanıtlanması ortalama 10 dakika olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmanın deseni korelatiftir. Verilerin analizi IBM SPSS Statistics 20.0 programı ile yapılmıştır. Betimsel istatistikler, ölçeklerin iç tutarlılıkları için Cronbach alfa değerleri, gruplar arası karşılaştırmalar için t-test ve varyans analizleri, değişkenler arasındaki ilişkilere için Pearson korelasyon analizleri yapılmıştır. Düzenleyici etki sonuçları için hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Ölçek Bilgileri

4.1.1. Ölçeklerin Normallik Dağılımları

Analizlerden önce toplanan verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan normallik testleri sonuçlarında çarpıklık ve basıklık değerleri esas alınmıştır. Verilerin normallik değerleri Tablo 4.1’de verildiği gibi bulunmuştur. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.5 ve -1.5 arasında olması normal dağılıma uygun kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu nedenle ölçeklerin puan dağılımları normal dağılıma uygun kabul edilmiştir. Yapılan analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 4.1. Ölçeklerin Normallik Analiz Puanları

Ölçekler	İstatistikler	Standart Hata
KİA	Çarpıklık	,131
	Basıklık	,261
İÖA	Çarpıklık	,131
	Basıklık	,261
INDCOL	Çarpıklık	,131
	Basıklık	,261
BDE	Çarpıklık	,131
	Basıklık	,261
ÜYÖ	Çarpıklık	,131
	Basıklık	,261

4.1.2. Ölçeklerin Güvenirlikleri

Araştırmada kullanılan Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi (KİA), İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA), INDCOL Ölçeği (INDCOL) ve Üniversite Yaşamı Ölçeğinin (ÜYÖ) güvenilirlik analizleri Cronbach Alfa modeli kullanılarak yapılmıştır. Cronbach Alfa ölçekteki soruların kendi aralarındaki korelasyon temelli uyum değeridir (Trobia, 2008). Literatürde Cronbach Alfa değerinin .70 ve üzeri bulunması ölçeğin güvenilir bulunduğu anlamına gelir. Madde sayısı azaldıkça .60 değerinin de kabul görebileceği bilinmektedir (Snyder, 1996). Ölçeklerin ve alt boyutlarının Cronbach Alfa değerleri Tablo 4.2’de verilmiştir. Sonuçlara bakıldığında kullanılan ölçeklerin güvenli olduğu bulunmuştur.

4.2. Kişilerarası İhtiyaçlarda Gruplar Arası Karşılaştırmalar

Demografik bilgilerde katılımcılardan cinsiyetleri, sınıfları, ilişki durumları, gelir düzeyleri, okul dönemi içerisinde yaşadıkları yer ve ailelerinden ayrı yaşayanlar için eğitim yılı içerisinde ne sıklıkla ailelerini ziyaret ettikleri bilgileri istenmiştir. Kişilerarası ihtiyaçlar değerlerinde bu gruplar açısından farklılıklar olup olmadığını belirlemek için *t* test ve tek yönlü varyans (ANOVA) analizleri yapılmıştır.

Yapılan *t* testi sonucunda kişilerarası ihtiyaçlar cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizine göre katılımcıların sınıfları açısından kişilerarası ihtiyaçlar [$F(3,344)=5.22, p<.01$] istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Hangi grupların birbirinden farklı olduğuna bakmak için Post-Hoc karşılaştırmalar yapılmıştır. Buna göre 2.sınıf ($\bar{X}=2.72, Ss=1.10$) ve 3.sınıf ($\bar{X}=2.70, Ss=1.35$) öğrencilerinin engellenmiş aidiyet değerleri 4.sınıf ve yüksek lisans öğrencilerinden ($\bar{X}=2.10, Ss=1.00$) anlamlı olarak daha yüksektir. Engellenmiş ait olma alt boyutu sonuçları KİA genel puanıyla yapılan sonuçlarla paralelken, algılanan yük olma alt boyutu ve katılımcıların sınıfları arasında yapılan tek yönlü varyans analizi farklı çıkmıştır [$F(3,344)=3.04, p<.01$]. Yapılan Post-Hoc karşılaştırmalarına göre yalnızca hazırlık ve 1.sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}=2.09, Ss=1.45$) algılanan yük olma değerleri 4.sınıf ve yüksek lisans öğrencilerinden ($\bar{X}=1.55, Ss=0.97$) anlamlı olarak daha yüksektir.

Yapılan *t* testi sonucunda kişilerarası ihtiyaçlar, aile yanında ya da aileden ayrı yaşamak açısından istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Ancak yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda aileden ayrı yaşayan katılımcıların bir eğitim dönemi içerisinde ailelerini ortalama ne kadar ziyaret ettikleri bilgisi ile kişilerarası ihtiyaç seviyeleri istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır [$F(2,178)=5.26, p<.01$]. Gruplar arası farkı anlamak için yapılan Post-Hoc test sonucunda bir eğitim dönemi içerisinde ailesine 1-3 ziyaret düzenleyen ($\bar{X}=2.74, Ss=1.37$) ve 4-7 ziyaret düzenleyen ($\bar{X}=2.60, Ss=1.04$) katılımcıların kişilerarası ihtiyaç seviyeleri ailesini 8+ ziyaret eden katılımcılardan ($\bar{X}=2.06, Ss=0.88$) anlamlı olarak daha yüksektir. Sonuçlar algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet alt boyutları için de paralellik göstermektedir.

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda katılımcıların gelir düzeyi ve kişilerarası ihtiyaç seviyeleri istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır [$F(2,345)=5.80, p<.01$]. Gruplar arası farkları karşılaştırmak için Post-Hoc test yapılmıştır. Buna göre orta-yüksek gelir düzeyli ($\bar{X}=2.23, Ss=0.90$) katılımcıların kişilerarası ihtiyaç seviyeleri, düşük-orta gelir düzeyli ($\bar{X}=2.80, Ss=1.39$) ve orta gelir düzeyli ($\bar{X}=2.62, Ss=1.26$) katılımcılardan anlamlı oranda daha düşüktür. Son olarak bakılan demografik bilgi katılımcıların romantik ilişki durumları olmuştur. Kişilerarası ihtiyaçlar romantik ilişki açısından istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($t(346)=3.268, p<.01$). Yapılan *t* testi sonucunda romantik ilişkisi olmayan katılımcıların ($\bar{X}=2.67, Ss=1.26$) kişilerarası ihtiyaç düzeyleri romantik ilişkisi olan katılımcılardan ($\bar{X}=2.21, Ss=1.03$) daha fazla bulunmuştur. Sonuçlar alt boyutlarda da paralellik göstermektedir.

4.3. Temel Hipotez Testleri

4.3.1. Kişilerarası İhtiyaçlarda Korelasyon İlişkileri

Kişilerarası ihtiyaçların diğer değişkenlerle arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4.4'te verilmiştir.

4.3.1.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bağlanma Stilleri İlişkisi

Bulgulara bakıldığında kişilerarası ihtiyaçlar ve güvenli bağlanma arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunduğu görülmektedir ($r=-.30, p<.01$). KİA'nın alt

boyutları olan algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet de güvenli bağlanma ile anlamlı negatif yönde ilişkilidir (sırasıyla, $r=-.21, p<.01$ ve $r=-.30, p<.01$). Buna göre güvenli bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar azalmaktadır. Bu sonuç Hipotez 1.a'yı desteklemektedir.

Kişilerarası ihtiyaçlar ve güvensiz bağlanma arasındaki ilişkiye bakıldığında ise pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($r=.43, p<.01$). KİA'nın alt boyutları algılanan yük olma ($r=.37, p<.01$) ve engellenmiş aidiyet ($r=.37, p<.01$) ile güvensiz bağlanma arasında pozitif yönde anlamlı ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgulara göre, güvensiz bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar da artmaktadır. Bu sonuç Hipotez 1.b'yi desteklemektedir.

4.3.1.2. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar ve üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkiye bakıldığında negatif yönde anlamlı ilişki bulunduğu görülmektedir ($r=-.55, p<.01$). KİA alt boyutları algılanan yük olma ($r=-.45, p<.01$) ve engellenmiş aidiyet ($r=-.51, p<.01$) ile üniversite yaşamına uyum arasında negatif yönde anlamlı ilişkili olduğu bulunmaktadır. Buna göre katılımcıların üniversite yaşamına uyum düzeyleri arttıkça kişilerarası ihtiyaçları azalmaktadır. Bu sonuç Hipotez 2'yi desteklemektedir.

4.3.1.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=.58, p<.01$). KİA alt boyutları olan algılanan yük olma ($r=.50, p<.01$) ve engellenmiş aidiyetin ($r=.52, p<.01$) de depresif belirtiler ile pozitif yönde anlamlı ilişki içerisinde olduğu görülmektedir. Buna göre kişilerarası ihtiyaçlar arttıkça depresyon belirtileri de artmaktadır. Bu sonuç Hipotez 3'ü desteklemektedir.

4.3.1.4. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bireycilik/Toplulukçuluk İlişkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar ve bireyci kültürel değer arasındaki ilişkiye bakıldığında pozitif yönde anlamlı ilişki görülmektedir ($r= .16, p<.01$). KİA alt boyutları algılanan yük olma ($r=.14, p<.01$) ve engellenmiş aidiyet ($r=.14, p<.01$) ile bireyci kültürel değer arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır. Buna göre bireyci kültürel değer eğilimi arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar da artmaktadır. Bu sonuç Hipotez 4.a'yı desteklemektedir.

Kişilerarası ihtiyaçlar ve toplulukçu kültürel değer arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.17, p<.01$). KİA alt boyutları ve toplulukçu kültürel değer arasındaki ilişkiye bakıldığında, algılanan yük olma ile toplulukçuluk arasındaki ilişki ($r=-.024, p>.05$) negatif yönlü ancak anlamlı değildir. Engellenmiş aidiyet ve toplulukçuluk arasındaki ilişki ($r=-.27, p<.01$) ise negatif yönlü ve anlamlı çıkmıştır. Buna göre toplulukçu kültürel değer eğilimi arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar azalmaktadır. Bu sonuca göre, Hipotez 4.b kısmi olarak desteklenmiştir.

Tablo 4.2. Değişkenler Arası Korelasyon Tablosu

Değişkenler	Ort.	SS	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. KİA	2.54	1,21	.89 [†]								
2. KİA-Algılanan Yük Olma	3.18	1,51	.850**	.90 [†]							
3. KİA-Engellenmiş Aidiyet	1.90	1,26	.898**	.531**	.85 [†]						
4. ÜYÖ	4.06	.90	-.553**	-.453**	-.510**	.93 [†]					
5. İÖA-Güvenli Bağlanma	4.13	.68	-.300**	-.210**	-.306**	.453**	.71 [†]				
6. İÖA-Güvensiz Bağlanma	.58	.44	.430**	.379**	.375**	-.478**	-.380**	.69 [†]			
7. BDE	4.87	.84	.588**	.508**	.521**	-.678**	-.311**	.403**	.90 [†]		
8. INDCOL-Bireycilik	3.45	.50	.164**	.146**	.141**	-.040	-.111*	.254**	.110*	.79 [†]	
9. INDCOL-Toplulukçuluk	3.76	.48	-.179**	-.020	-.272**	.074	.181**	-.027	-.111*	.062	.82 [†]

* p<.05 **p <.01, [†] iç tutarlılık katsayısı

Not: Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi (KİA); Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ); INDCOL Ölçeği (INDCOL); İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)

4.4. Düzenleyici Etki Analizleri

4.4.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Toplulukçuluğun Düzenleyici Etkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar ve güvenli bağlanma arasındaki ilişkide toplulukçu kültürel değerın düzenleyici etkisini araştırmak için çoklu doğrusal hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Modele yordanan değişken olarak kişilerarası ihtiyaçlar, yordayıcı değişkenler olarak toplulukçuluk ve güvenli bağlanma girilmiştir. Güvenli bağlanma ve düzenleyici değişken toplulukçuluk merkezileştirilmiştir. Merkezileştirilen iki terimin çarpımı ile etkileşim sonucu elde edilmiştir. Yapılan regresyon analizinin sonuçları Tablo 4.3'te verilmiştir. Bulgulara göre, model anlamlı çıkmamıştır [F(3, 344)=14.60, $R^2=.007$, $p>.05$]. Sonuçlar Hipotez 5.a'yı desteklememektedir.

Tablo 4.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Toplulukçuluğun Düzenleyici Etki Sonuçları

		<i>B</i>	<i>Std. Hata</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
<u>Model</u>						
Model 1	Sabit Değer	-5,56	,05		,00	1,00
	Toplulukçuluk	-,12	,05	-,12	-2,50	,01
	Güvenli Bağlanma	-,27	,05	-,27	-5,33	,00
Model 2	Sabit Değer	-,01	,05		-,30	,76
	Toplulukçuluk	-,12	,05	-,12	-2,46	,01
	Güvenli Bağlanma	-,29	,05	-,29	-5,59	,00
	Toplulukçuluk x Güvenli Bağlanma	,08	,05	,08	1,65	,10

Not: [F(3, 344)=14.60, $R^2=.007$, $p>.05$]

4.4.2. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Bireyciliğin Düzenleyici Etkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar ve güvenli bağlanma arasındaki ilişkide bireyci kültürel değerin düzenleyici etkisini araştırmak için çoklu doğrusal hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Modele yordanan değişken kişilerarası ihtiyaçlar ve yordayıcı değişkenler

bireycilik ile güvenli bağlanma olarak girilmiştir. Güvenli bağlanma ve düzenleyici değişken olan bireycilik değişkenleri merkezleştirilmiştir. Merkezleştirilen iki terimin çarpımı ile etkileşim elde edilmiştir. Yapılan regresyon analizinin sonuçları Tablo 4.4'te verilmiştir. Buna göre, model anlamlı çıkmamıştır [$F(3, 344)=14.30$, $R^2=.004$, $p>.05$]. Sonuçlar Hipotez 5.b'yi desteklememektedir.

Tablo 4.4. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Bireyciliğin Düzenleyici Etki Sonuçları

		<i>B</i>	<i>Std. Hata</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
<u>Model</u>						
Model 1	Sabit Değer	1,07	,05		,00	1,00
	Bireycilik	,13	,05	,13	2,58	,00
	Güvenli Bağlanma	-,28	,05	-,28	-5,56	,01
Model 2	Sabit Değer	-,00	,05		-6,81	,90
	Bireycilik	,13	,05	-,57	-2,20	,00
	Güvenli Bağlanma	-,28	,05	,34	6,78	,00
	Bireycilik x Güvenli Bağlanma	-,05	,04	,64	2,45	,21

Not: [$F(3, 344)=14.30$, $R^2=.004$, $p>.05$]

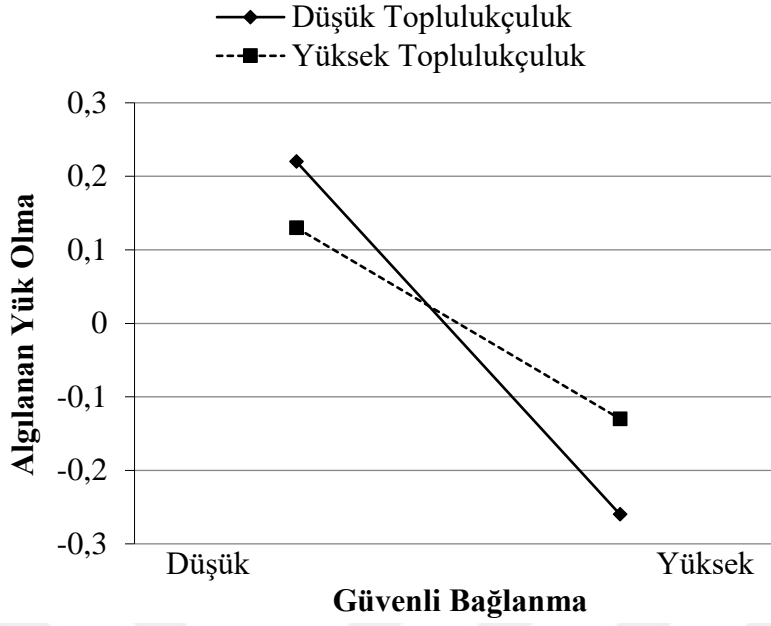
Ana hipotezlerde yer almayan, KIA alt boyutu algılanan yük olma da analize sokulmuştur. Güvenli bağlanma ve algılanan yük olma arasındaki ilişkide toplulukçu kültürel değerlerin düzenleyici etkisini araştırmak için çoklu doğrusal IBMşik regresyon analizi yapılmıştır. Yordanan değişken algılanan yük olma, yordayıcı değişkenler toplulukçuluk ve güvenli bağlanma olarak modele girilmiştir. Güvenli bağlanma ve toplulukçuluk değişkenleri merkezleştirildikten sonra çarpımları sonucu etkileşim değeri elde edilmiştir. Buna göre, model anlamlıdır [$F(3,344)=6.78$, $R^2=.056$, $p<.00$]. Yapılan regresyon analizinin sonucu Tablo 4.5.'te verilmektedir. Modelde görüldüğü gibi yordayıcılar algılanan yük olma varyansının %5'ini açıklamaktadır. Toplulukçuluk ve güvenli bağlanma etkileşimini istatistiksel düzeyde algılanan yük olmayı anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur, $\beta = .11$, $t = 2.03$, $p < .05$.

Tablo 4.5. Toplulukçuluğun Güvenli Bağlanma ve Algılanan Yük Olma Arasındaki İlişkide Düzenleyici Etki Sonuçları

		<i>B</i>	<i>Std. Hata</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
<u>Model</u>						
Model 1	Sabit Değer	3,19	,05		,00	1,00
	Toplulukçuluk	,01	,05	,01	,34	,73
	Güvenli Bağlanma	-,21	,05	-,21	-3,99	,00
Model 2	Sabit Değer	-,02	,05		-,37	,71
	Toplulukçuluk	,02	,05	,02	,39	,69
	Güvenli Bağlanma	-,24	,05	-,24	-4,38	,00
	Toplulukçuluk x Güvenli Bağlanma	,11	,05	,11	2,03	,04

Not: [F(3,344)=6.78, $R^2=.056$, $p<.00$]

Bu etkileşim Şekil 4.1’de ifade edilmiştir. Güvenli bağlanma artıkça. Güvenli bağlanma arttıkça algılanan yük olma azalmaktadır, $\beta = -,24$, $t = -4,38$, $p < .05$. Güvenli bağlanma düşükken yüksek toplulukçuluk algılanan yük olmayı azaltırken, yüksek güvenli bağlanmada düşük toplulukçuluk algılanan yük olmayı azaltmaktadır. Buna göre, algılanan yük olmanın en yüksek olduğu durum, güvenli bağlanma ve toplulukçuluğun düşük olduğu durumdur. Bunun yanında algılanan yük olmanın en düşük olduğu durum, güvenli bağlanmanın yüksek, toplulukçuluğun düşük olduğu durumdur.

Şekil 4. 3. Algılanan Yük Olma Seviyesinin Yorumlanmasında Güvenli Bağlanma ve Toplulukçuluk Arasındaki Etkileşim

Kişilerarası ihtiyaçlar ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkide bireycilik/toplulukçuluk kültürel değerlerinin düzenleyici rolünü keşfetmek amacıyla yapılan, ana hipotezlerde bulunmayan güvensiz bağlanma analize sokulmuştur. Kişilerarası ihtiyaçlar ve güvensiz bağlanma arasındaki ilişkide bireyciliğin düzenleyici etkisini araştırmak için çoklu doğrusal hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Yordanan değişken kişilerarası ihtiyaçlar, yordayıcı değişkenler bireycilik ve güvensiz bağlanma olarak girilmiştir. Güvensiz bağlanma ve bireycilik değişkenlerinin merkezileştirilmesi ve etkileşim değerini bulunmuştur. Yapılan regresyon analizi modelin anlamlı olduğunu göstermektedir [$F(3.344)=30.05$, $R^2=.21$, $p<.05$]. Modelde yordayıcılar varyansın %21'ini açıklamaktadır. Bireycilik ve güvensiz bağlanma etkileşiminin kişilerarası ihtiyaçları istatistiksel düzeyde anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur, $\beta = .79$, $t = 3.10$, $p < .05$.

4.4.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Üniversite Yaşamına Uyumun Düzenleyici Etkisi

Kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici rolünü araştırmak için çoklu doğrusal hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Modele yordanan değişken olarak depresif belirtiler, yordayıcı değişkenler olarak kişilerarası ihtiyaçlar ve üniversite yaşamına uyum girilmiştir. Kişilerarası ilişkiler ve düzenleyici değişken olan üniversite yaşamına uyum değişkenleri merkezileştirildikten sonra çarpımları ile etkileşim değeri bulunmuştur. Yapılan regresyon analizinin sonuçları Tablo 4.6’da gösterilmektedir. Buna göre, model anlamlıdır görülmektedir [(F(3,344)=1357.61, $R^2=.54$, $p<.00$]. Modelde yordayıcıların depresif belirtilerdeki varyansın %54’ünü açıkladığı görülmektedir. Üniversite yaşamına uyum ve kişilerarası ihtiyaçlar etkileşimin depresif belirtileri istatistiksel düzeyde anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur $\beta = -.14$, $t = -3,55$, $p < .05$. Bu sonuç Hipotez 6’yı desteklemektedir.

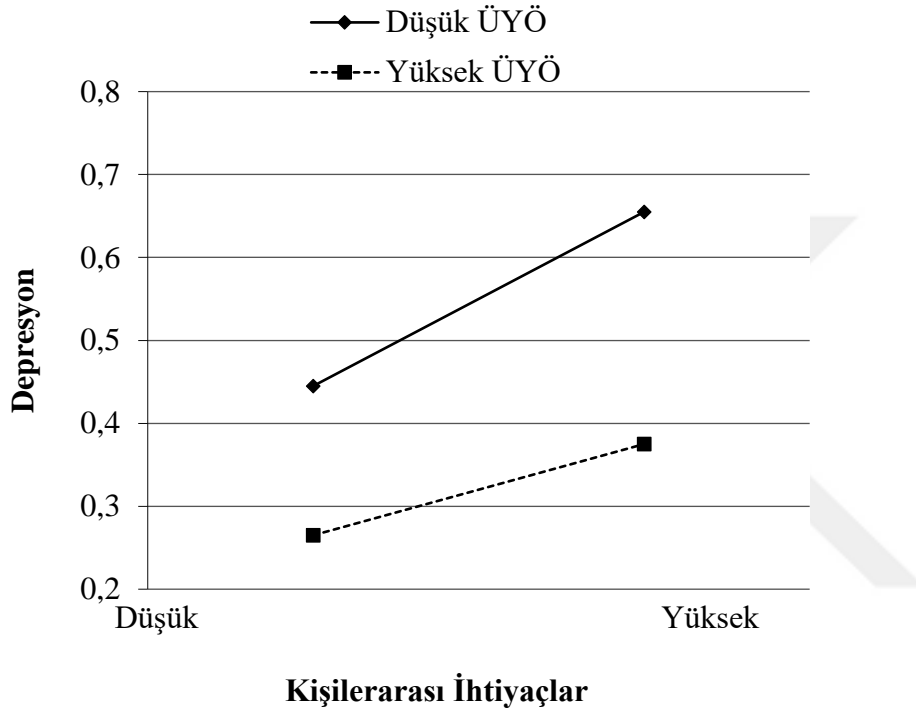
Tablo 4.6. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Üniversite Yaşamına Uyumun Düzenleyici Etki Sonuçları

		<i>B</i>	<i>Std. Hata</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
<u>Model</u>						
Model 1	Sabit Değer	,58	,01		35,63	1,00
	Üniversite Yaşamına	-,22	,02	-,50	-11,41	,73
	Kişilerarası İhtiyaçlar	,13	,02	,30	6,89	,00
Model 2	Sabit Değer	,55	,01		30,35	,71
	Üniversite Yaşamına	-,23	,02	-,52	-11,87	,69
	Kişilerarası İhtiyaçlar	,10	,02	,23	4,86	,00
	Üniversite Yaşamı x Kişilerarası İhtiyaçlar	-,05	,01	-,14	-3,55	,04

Not: [(F(3,344)=1357.61, $R^2=.54$, $p<.00$)]

Bu etkileşim Şekil 4.2’de ifade edilmiştir. Kişilerarası ihtiyaçlar arttıkça depresif belirtiler artmaktadır, $\beta = .23$, $t = 4.86$, $p < .05$ Üniversite yaşamına uyum arttıkça depresif belirtiler düşmektedir, $\beta = -.52$, $t = -11.87$, $p < .05$. Depresif belirtiler üzerindeki kişilerarası ihtiyaçlar etkisi üniversite yaşamına uyum düzeyine göre değişiklik göstermektedir. Üniversite yaşamına uyum düştükçe ve kişilerarası

ihtiyaçlar arttıkça depresif belirtiler artmaktadır. Tam tersi, üniversite yaşamına uyum arttıkça ve kişilerarası ihtiyaçlar düştükçe depresif belirtiler azalmaktadır. Bir başka deyişle, kişilerarası ihtiyaçların yüksek olduğu durumda üniversite yaşamına uyum düşükse, depresif belirtiler en yüksek seviyededir. Kişilerarası ihtiyaçların düşük, üniversite yaşamına uyumun yüksek olduğu durumda ise depresif belirtiler en düşük seviyededir.

Şekil 4.2. Depresif Belirtiler Seviyesinin Yorumlanmasında Algılanan Yük Olma ve Üniversite Yaşamına Uyum Arasındaki Etkileşim

BÖLÜM V

TARTIŞMA

KPIK 2010 yılında literatüre katılmış (Van Orden ve ark., 2010), intihar davranışını en kuvvetli açıklayan kuramlardan bir tanesidir (Eskin ve ark., 2020). Bu kuramın yapılan araştırmalarda yüksek oranlarla intiharı yordadığı görülmektedir (Van Orden ve ark., 2012). Türkçe literatüre bakıldığında ise, KPIK ile ilgili çalışmalar yok denecek kadar azdır. Algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyeti ölçmeyi amaçlayan Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi'nin Türkçeye çevrildiği ve geçerlik güvenirlik analizlerinin yapıldığı Eskin ve arkadaşlarının araştırması 2020 yılında yayınlanmıştır. Anket Türkçeye çevrilmeden önce başka bir araştırmada da kullanılmıştır (İlkay, 2019). Bu araştırmanın yazıldığı süreç itibariyle KPIK çerçevesinde algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin Türkçe literatürde yayınlanmış iki akademik çalışmada yer aldığı bilinmektedir. Bu nedenle Türkçe literatürde ve Türkiye evreninde bu kavramların çalışılması önem taşımaktadır. Yabancı dildeki literatüre bakıldığında ise, algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin muhtemel öncülleri ile ilişkisi, intihar yordama bağlamı kadar sık çalışılmamıştır. Bu tezin temel amacı kişilerarası ihtiyaçların öncül ve sonuçlarıyla olan ilişkisini Türkiye bağlamında incelemektir.

Bu tezde kişilerarası ihtiyaçlar olan algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin; duygusal bağlanma, üniversite yaşamına uyum, bireycilik/toplulukçuluk kültürel boyutları ve depresif belirtiler ile olan ilişkilerine bakılmıştır. Güvenli bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide bireycilik/toplulukçuluk kültürel değerlerinin düzenleyici etkisi incelenmiştir. Yapılan araştırmalarda toplulukçu kültürel değerlerin güvenli bağlanma ve algılanan yük olma boyutu arasındaki ilişkilerde düzenleyici rolü olduğu bulunmuştur. Kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide üniversite yaşamına uyumun düzenleyici etkisi incelenmiştir. Sonuçlar üniversite yaşamına uyumun kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler

arasındaki ilişkide düzenleyici etkiye sahip olduğunu göstermiştir. İlerleyen başlıklarda araştırmada elde edilen bulguların literatür çerçevesinde değerlendirilmeleri verilecektir.

5.1. Temel Hipotezler

5.1.1. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bağlanma Stilleri İlişkisi

Araştırmanın bulgularına bakıldığında, literatürle paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Güvensiz bağlanma ile kişilerarası ihtiyaçlar (genel puan, algılanan yük olma, engellenmiş aidiyet) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulundu. Güvensiz bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar da artmaktadır. Nitekim önceki çalışmalarda da güvensiz bağlanmanın yüksek olduğu bireylerin kişilerarası ihtiyaçları yüksek görünmektedir (Stepp, 2008; Venta ve ark.,2014).

Kişilerarası ihtiyaçlar (genel puan, algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet) ve güvenli bağlanma arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Güvenli bağlanması olan bireylerin kişilerarası ihtiyaçlar düzeyleri güvensiz bağlanması olan bireylere oranla düşük görünmektedir. Güvenli bağlanma arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar azalmaktadır. Ancak literatürde güvenli bağlanmaya bakıldığında ise Venta ve arkadaşları (2014) algılanan yük olma ile güvensiz bağlanma arasında anlamlı ilişki bulurken güvenli bağlanma ile anlamlı bir ilişki bulmamışlardır.

Kişilerarası ihtiyaçlar ve bağlanma tarzları arasındaki ilişkiye getirilen olası bir açıklama, bağlanmanın bireylere öğrettiği davranış şemalarıdır (Buitron ve ark., 2016; Langhinrichsen-Rohling ve ark., 2017; Venta ve ark., 2014). Güvenli bağlanması olan bireyler olaylara daha olumlu ve iyimser yaklaşırken, güvensiz bağlanması olan bireyler daha şüpheli ve karamsar olabilirler. Araştırmanın üniversite öğrencisi genç yetişkin evreni, güvenli bağlanmanın getirdiği olumlu şema sayesinde akranlarıyla daha kaliteli iletişim kurabilir. İletişim kalitesi arttıkça birey kendisini akran grubuna ait hissederek onlara fazlalık olduğunu düşünmeyebilir. Böylelikle bireyin kişilerarası ihtiyaçlar düzeyi düşük olur. Güvensiz bağlanmanın getirdiği şüpheli ve karamsar şema ise bireyin akranları ile kurduğu iletişim kalitesini olumsuz olarak etkileyebilir. Bunun sonucunda birey kendisini içinde bulunduğu gruplarda fazlalık ve yük olarak

görmeye başlayarak dışlanma deneyimleyebilir. Bunun sonucunda da bireyin kişilerarası ihtiyaçlar seviyesi artabilir.

5.1.2. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisi

Bu tezde üniversite yaşamına uyum ve kişilerarası ihtiyaçlar arasında (genel puan, algılanan yük olma, engellenmiş aidiyet) negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Üniversite yaşamına uyum arttıkça kişilerarası ihtiyaçların azaldığı görülmektedir. Literatürde üniversite ortamına uyumun engellenmiş aidiyet ile olan ilişkisine bakan çalışmalar vardır ancak üniversite yaşamına uyum ve algılanan yük olma arasındaki ilişkisi hakkında çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle kişilerarası ihtiyaçlar genel puanı ile üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkiye bakan çalışma da bulunmamaktadır. Tezin bulguları bu bağlamda literatüre özgün bir katkı sağlamıştır.

Literatürde engellenmiş aidiyet ve üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişki sosyalliğe atfedilmektedir (Van Orden ve ark., 2008, Kim ve Cha, 2018; DeShong, ve ark., 2015). Öğrenci üniversite ortamında akranları ve üniversite çalışanlarıyla ne kadar vakit geçirir, üniversite düzenini ne kadar anlar ise uyumu da o kadar artmaktadır. Öğrencinin üniversite ortamında sosyalleşmesi ve yeni gruplar edinmesi bu edinilen yeni gruplara aidiyeti de sağlayarak engellenmiş ait olma deneyimini azaltır. Bunu algılanan yük olma için de söylemek mümkündür. Birey içinde bulunduğu ortama ve bu ortamdaki kişilere uyum sağladığında kendisini gruba fazlalık olarak görmek yerine, grubun bir parçası olarak görür. Üniversite yaşamına uyum katmanlı bir yapıdadır, akademik başarı ve sosyalliğin dengelenmesi ile öğrenci için en verimli halini alır (DeShong ve ark., 2015). Örneğin sosyal ortama uyum sağlayan bir öğrenci akademik performansı düşükse, üniversite ortamındaki akranlarına akademik açıdan uyum sağlayamayabilir ya da akademik uyumu yüksek olan bir öğrenci üniversitenin sosyal ortamından kopuksa akademik başarısına rağmen kendisini bulunduğu kuruma yabancı hissedebilir. Bu nedenle bütüncül bir üniversite yaşamına uyumunun varlığı, bireyi içinde bulunduğu kampüs ortamında daha güçlü ilişkiler kurmaya ve bunun sonucunda kurduğu ilişkilerde karşılıklı sorumluluk bilinci olarak kendisini yük görmemesine ve akran ortamına kendisini ait hissetmesine etki etmektedir.

5.1.3. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler İlişkisi

Bu tezde kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Kişilerarası ihtiyaçlar arttıkça depresif belirtiler de artmaktadır. Birey bir gruba ait olduğunu hissettiğinde kendisini güvende ve önemli görür (Ersanlı ve Koçyiğit, 2013). Bu nedenle aidiyet hissinin psikolojik iyi hal için de öneme sahip olduğunu söylemek mümkündür. Stres ve kriz anında sosyal destek bireylerin zor süreçleri daha kolay atlmasına yardımcı olurken, sosyal destek eksikliği bu süreçleri kişi için daha da yıkıcı hale getirebilir. Algılanan yük olma bireyin kendisini çevresindekilere yük olabilecek kadar kusurlu görmesidir (Van Orden ve ark., 2010). Algılanan yük olmadaki külfet hissi, bireyin kendi algısıdır. Çevresindekiler kişiyi külfet olarak görmeyebilir ancak bireyin kendisi hakkındaki gerçek dışı kusur algısı onu herkese yük olduğuna ikna eder. Kişilerarası ihtiyaçlar bireyin deneyimlediklerine bakıldığında depresif belirtilerle büyük oranda benzerlik göstermektedir. Ancak her ne kadar benzerlik gösterecek de depresif belirtiler ve kişilerarası ihtiyaçlar iki farklı yapılardır (Jahn ve ark., 2011; Van Orden ve ark., 2006). Biri olmadan diğersinin kişide bulunması mümkündür. Ancak sebep oldukları düşüncelerin içeriklerindeki benzerlikler birbirleri üzerinde artırıcı etkiye sahiptir. Depresyondaki gerçekdışı suçluluk ve değersizlik hisleri, kişilerarası ihtiyaçlarda bireyin kendisini yük olacak kadar kusurlu görmesi ile benzerlik göstermektedir. Bireyin kendisini ait olduğu grupların dışarısında, dışlanmış hissetmesi de çökkün duygu durumu ve değersizlik hissi yaratabilir. Kişilerarası ihtiyaçlar arttıkça bireylerin gösterdikleri depresif belirtiler de artmaktadır.

5.1.4. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Bireycilik/Toplulukçuluk İlişkisi

Bu tezde kişilerarası ihtiyaçlar ve toplulukçuluk kültürel değer arasında negatif anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre toplulukçu kültürel değer arttıkça, kişilerarası ihtiyaçlar azalmaktadır. Toplulukçuluk bireylerin karşılıklı görev paylaşımıyla birbirine bağlandığı bir yapıdır ve bu yapıda gruplar birey için önceliklidir (Markus ve Kitayama, 1991; Triandis, 1995). Bir gruba ait olmak ve ait olunan grubun korunması kişiler için önem taşımaktadır. Pettit ve arkadaşlarının (2002) araştırmalarında

ortalama düzeyde bir yük olmanın toplulukçu bireyler için normal görülebileceğinden bahsetmektedirler. Gruplarını bireysel istek ve ihtiyaçlarından ileride gören bu bireyler için yük olma bir noktaya kadar karşılıklı görev olarak görülür ve grubun bir parçası olan bireylere yük gözüyle bakılmayabilir. Bu nedenle, toplulukçuluk kültürel değer kişilerarası ihtiyaçlar için tampon görevi üstlenebilir. Ancak bu tampon görev her popülasyonda işe yaramayabilir. Literatürde toplulukçu kültürel değere sahip bireylerde kişilerarası ihtiyaçlar düzeyinin daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (Park ve Kim, 2019; Zhang ve ark., 2013). Bu noktada, bireyin içinde bulunduğu kültürel yapıyla kendini tanımlaması önemlidir (Agishtein ve Brumbaugh, 2017). Toplulukçuluk/bireycilik kültürel değerlerin, ülkelerin kültürlerinde bulunabilen yapılar oldukları kadar aynı zamanda kişilerde bireysel seviyede de eğilim olarak var olmaları mümkündür (Triandis, 1995). Bu nedenle kendi kültürel eğilimi ile içinde bulunduğu toplumun eğilimi paralel olduğunda, kişinin içinde bulunduğu gruplarla daha fazla ortak değere sahip olması ve grubundaki akranları ile benzer anlayışa sahip olması kişinin grubuna olan aidiyet duygusunu artırır. Ait hissedilen birey, içinde bulunduğu grupta daha güvenli hissederek kendisini yük olarak algılamayabilir. Araştırma evreni göz önüne alındığında, toplulukçuluk kültürel değerinin ağırlıklı olduğu bir kültür söz konusudur. Bu nedenle toplulukçu kültürel değerlerin ağır bastığı bir toplumda yaşayan ve kendisini bu kültürel yapıyla tanımlayan toplulukçu kişilerde, toplulukçuluk seviyesi arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar seviyesi azalır.

Bu tezde bireycilik ve kişilerarası ihtiyaçlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bireycilik kültürel değeri arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar da artmaktadır. Bireycilik kişilerin, grup görevleri üstü haklara sahip olduğu, bireysel özerklik ve bağımsızlığın ön planda olduğu bir yapıdır (Triandis, 1991). Bu yapıda kişiler çaba ve fayda dengesi ile ilişki kurar ve bu denge oynamaya başladığı zaman kişi var olan gruplarını değiştirip yeniler ve farklı gruplarla devam eder (Oyserman, Coon ve Kimmelmeier, 2002). Bu özelliği ile bireyciliğin kişilerarası ihtiyaçlar deneyiminde kişiyi koruyan bir tarafı olduğundan bahsedilen çalışmalar vardır (Suh ve ark., 2017; Park, Baik, Kim ve Lee, 2017). Suh ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan araştırmada toplulukçu kişilerin kişilerarası ihtiyaçlar düzeylerinin bireyci kişilerden daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu araştırmada bulunan anlamlı pozitif

yönde ilişki literatürle paralellik göstermemektedir. Tezin bulguları bu bağlamda literatüre özgün bir katkı sağlamıştır. Bu tezde farklı sonuç bulunmasının olası bir sebebi ise araştırma evreninin toplulukçuluk yapıya daha yatkın olması olabilir. Ağırlıklı olarak toplulukçu yapıya sahip bir kültürde, kişisel seviyede bireyci kültürel değere daha yakın olan katılımcılar, kendilerini içinde yaşadıkları toplumun genel kültürel değeri ile tanımlayamamaktadır. Bunun sonucunda bu kişilerin içlerinde buldukları gruplarda yabancılaşmaları sonrasında aidiyet duygularının azalması ve algılanan yük olma hislerinin artması olasıdır. Bu nedenle araştırma evreni göz önüne alındığında, bireyci kültürel değer arttıkça kişilerarası ihtiyaçlar artmaktadır.

5.1.5. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Güvenli Bağlanma Arasındaki İlişkide Bireycilik/Toplulukçuluğun Düzenleyici Etkisi

Bu tezde üniversite ve yüksek lisans öğrencilerinin bireycilik/toplulukçuluk seviyelerinin kişilerarası ihtiyaçlar ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkideki düzenleyici etkisi incelenmiştir. Bulgular bölümünde verilen düzenleyici etki regresyon analizlerinin bütüncül ele alımı bu bölümde yapılacaktır.

Yapılan analizlerde bireycilik ve toplulukçuluğun güvenli bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişkide düzenleyici etkisi anlamlı çıkmamış, hipotez doğrulanamamıştır. Bulgulara göre, güvenli bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar arasındaki ilişki, bireyci ve toplulukçu kültürel değerleri ile etkileşime girdiğinde farklılık göstermemektedir. Güvenli bağlanmaya sahip kişilerin kişilerarası ihtiyaçlar düzeyleri bireyci veya toplulukçu kültürel değerlerden etkilenmemektedir. Bu düzenleyici etki modelleri literatürde daha önce çalışılmamıştır. Bu bağlamda sonuçlar, kişilerarası ihtiyaçların bu değişkenler tarafından yordanmadığı sonucu ile literatüre katkıda bulunmaktadır.

Kişilerarası ihtiyaçlar bu değişkenler tarafından yordanmamıştır ancak kişilerarası ihtiyaçların alt boyutu olan algılanan yük olma ve güvenli bağlanma arasında toplulukçu kültürel değerlerin düzenleyici etkisine bakıldığında, model anlamlı bulunmuştur. Toplulukçuluk algılanan yük olma ve güvenli bağlanma arasındaki ilişkide düzenleyici role sahiptir. Hiyerarşik regresyon sonuçları (Tablo 4.5) incelendiğinde güvenli bağlanması olan bireylerin algılanan yük olma seviyelerinin

düşük olduğu görülmektedir. Algılanan yük olma ve güvenli bağlanma arasındaki ilişkide toplulukçuluğun rolüne bakıldığında ise, toplulukçuluğun güvenli bağlanma ve algılanan yük olma arasındaki ilişkide azaltıcı etkisi olduğu görülmektedir. Toplulukçu yapılarda ortalama seviyede algılanan yük olma grup üyeleri tarafından karşılıklı görev olarak görülüp olumsuz bir karşılığı olmayabilir (Pettit ve ark., 2002). Güvenli bağlanma stiline sahip olan bireyin olumlu başkaları şeması vardır. Yakınlıktan rahatsız olmayan ve kaçmayan bu bireyler için grup içi yakınlığı önceleyen toplulukçu kültürel değer algılanan yük olma üzerinde koruyucu bir etkiye sahiptir. Sosyal uyarınları olumlu okumaya yatkın olan güvenli bağlanma olan bireyler toplulukçuluk yapısıyla da grup içi görev bilincine sahiptirler. Bunun sonucunda algılanan yük olma deneyimleri azalır. Bir başka deyişle, kişi güvenli bağlanma ile kendisini güvenli hissettiği, yardıma ihtiyaç duyduğunda destek alabileceğine inandığı bir grup içerisindeyse toplulukçuluk kültürel değerini, grubu önceleyen yapısı ile algılanan yük olmaya karşı koruyucu bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

5.1.6. Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Üniversite Yaşamına Uyumun Düzenleyici Etkisi

Bu araştırmada üniversite ve yüksek lisans öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum seviyelerinin kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkideki düzenleyici etkisi incelenmiştir. Bulgular bölümünde verilen anlamlı düzenleyici etki analizlerinin, bu bölümde bütüncül ele alımı yapılacaktır.

Öncelikle üniversite yaşamına uyum regresyon tablosu (Tablo 4.6) incelendiğinde, üniversite yaşamına uyumun depresif belirtiler üzerinde oldukça güçlü bir etkisi olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle öğrencilerin üniversitelerine sağladıkları uyum ne kadar yüksekse, gösterdikleri depresif belirtiler o kadar azdır. Yalnızca akademik bir süreç olmayan üniversite deneyimi aynı zamanda büyük ölçüde bireyin sosyal hayatını da kapsar. Kampüs hayatı liseden çıkan öğrencilere yeni bir sosyal çevre sunmaktadır. Üniversitenin bu akademik ve sosyal etkisi de göz önüne alındığında, öğrencilerin genel olarak hayatlarının büyük bir çoğunluğunu üniversite deneyimi doldurmaktadır. Bu kadar fazla dahil oldukları ve içerisinde vakit geçirdikleri üniversite ve kampüs çevresine sağladıkları uyum, öğrencilerin yalnızca

akademik başarısına katkı sağlamamakta, aynı zamanda yeni bir çevre oluşturmalarına zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle öğrenci üniversite yaşamına ne kadar yüksek seviyede uyum sağlarsa, hayatının büyük bir parçasına dahil olan bu yeni çevreden aldığı destek o denli yüksek olur. Bir başka deyişle, içinde bulunduğu üniversite ortamı öğrenci için daha olumlu ve destekleyici deneyimlerle dolu bir süreç olur.

Kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide üniversite yaşamının düzenleyici etkisini anlamak için yapılan regresyon analizine bakıldığında, kişilerarası ihtiyaçların depresif belirtiler seviyesini artırıcı etkisi olduğu görülmektedir. Bireyin kişilerarası ihtiyaçlar seviyesi ne kadar yüksekse, gösterdiği depresif belirtiler de o kadar artmaktadır. Düzenleyici hipotezi test etmek amacıyla yapılan hiyerarşik regresyon analizinin sonucuna bakıldığında hali hazırda algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyet deneyimleyen öğrencilerin bir de üniversiteye uyumları düşük olduğunda depresif belirtiler seviyelerinde artış olduğu görülmektedir.

Kişilerarası ihtiyaçlar bir seferlik olaylar sonucunda ortaya çıkan duygular değil, gelişmeleri bir miktar zaman alan ve bazı döngülerin tekrarı sonucu ortaya çıkan duygulardır (Buitron ve ark., 2016). Yapılan hiyerarşik regresyon analizinin etkileşimine bakıldığında, üniversite süreci gibi yeni bir deneyime başlayan bireylerin, içerisine girdikleri bu ortama uyum sağlayabilmelerinin, uzun vadede oluşan kişilerarası ihtiyaçların depresif belirtiler üzerinde azaltıcı etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre, bireyin meslek edinmek için başladığı bu akademik yolculuk, aynı zamanda kişiye sağladığı yeni ortam ve sosyal çevre ile, kişi de eğer uyum sağlayabilirse, koruyucu bir faktör olmaktadır. Bu ilişkinin gösterdiği etki, üniversite yaşamına uyumun bireyin kişilerarası ihtiyaçlarını çözmesi değil, kişilerarası ihtiyaçlarının depresif belirtileri artırma oranını düşürmesidir. Üniversite yaşamına uyum içerisinde akademik uyumun yanı sıra sosyal uyum, kişisel uyum, üniversite yaşamına uyum, duygusal uyum ve karşı cinsle ilişkiler boyutlarını da barındırmaktadır. Bu noktada çok katmanlı bir yapısı olan üniversite yaşamına uyum, üniversite deneyimini birey için daha olumlu ve destekleyici, yeni bağlantılar ve ilişkiler kurulan bir sürece çevirmektedir. Bireyin girdiği bu yeni ortamda olumlu deneyimler çoğunlukta olduğunda, üniversite yaşamı kişilerarası ihtiyaçlar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide azaltıcı etkiye sahiptir.

5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Öneriler

Yapılan bu araştırma korelatif bir desene sahiptir ve dolayısıyla nedensel ilişki kurulamamaktadır. Kişilerarası ihtiyaçlar kavramları deneysel bağlamda çalışılabilirse nedensel çıkarımlar yapabilmek mümkün olabilir.

Araştırmada yalnızca öz-bildirim ölçekleri kullanılmıştır. Katılımcıların doğru değerlendirme yaptıkları kabul edilmiştir. Ancak katılımcıların, bu tezde kullanılan öz-bildirim ölçeklerinde sosyal beğenirlik kaygısı nedeniyle olduklarından farklı olarak kendilerini yansıtmış olma ihtimalleri de bulunmaktadır. Bu sebeple öz-bildirim ölçekleri iç geçerlik için bir sınırlılık olarak düşünülmüştür. Öz bilirim ölçeğinin bir diğer sınırlılığı ise depresif belirtiler ölçümü için yanılığlı ölçüm yapabilmesidir. Kişi depresif belirtiler gösterdiğini düşünebilirken bir klinisyen değerlendirdiğinde farklı sonuçlar görebilir. İleriki çalışmalarda araştırma modeli test edilirken depresif belirtilerin klinik değerlendirme ile yapılması ile ölçüm daha nesnel yapılabilir.

Katılımcı sayısındaki kadın ve erkek oran farkı bu araştırmanın bir diğer sınırlılığı olarak düşünülmüştür. Çalışmanın örnekleminde kadın genç yetişkinler çoğunluğu oluşturduğundan sonuçların erkek genç yetişkin evrenine genellenmesi sıkıntılıdır. İleride yapılacak olan çalışmalarda kadın ve erkek sayıları denkleştirilerek, hem erkek evreninin temsiliyeti sağlanabilir hem de önerilen düzenleyici değişkenler cinsiyet farkına göre test edilebilir.

5.3. Sonuçlar ve Klinik Önem

Yapılan araştırmada kişilerarası ihtiyaçlar olan algılanan yük olma ve engellenmiş aidiyetin öncül ve sonuçları ile olan ilişkileri incelenmiştir. Literatürde bir sonraki adımı intihar olduğu bağlamında çalışılan bu iki kavramı, intihar bağlamından bağımsız olarak araştırarak olası öncülleri ve bu öncüllerle ilişkilerini anlamak hedeflenmiştir. Araştırmanın sonucunda kişilerarası ihtiyaçların bağlanma ve kültürel dinamiklerden etkilendiği gösterilmiştir. Kişilerarası ihtiyaçlar, bağlanma ve kültür dinamikleri olan bireycilik/toplulukçuluk arasında kurulan bu ilişki, engellenmiş aidiyet ve algılanan yük olma hakkındaki anlayışı genişletmeyi amaçlamaktadır. Bulguların klinik önemine bakıldığında, bireylerin kültürel eğilimlerinin terapi sürecinde göz önüne alınmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Bağlanma ve kişilerarası ihtiyaçlar evrensel kavramlar olmalarına rağmen, kültürel değerlerin yansımalarından etkilenmeleri mümkündür. Bu noktada, danışanın kültürel değer eğilimleri terapi sürecinde kilit bir nokta olabilmektedir.

Kişilerarası ihtiyaçların depresif belirtiler ile olan ilişkisine bakıldığında, uyumun önemli bir koruyucu faktör olduğu görülmektedir. Psikolojik rahatsızlıklar bağlamında risk altında olan gruplardan biri olan üniversite öğrencilerinin, depresif belirtileri ile mücadelede okula ve okul ortamına uyum sağlamalarının önem taşıdığı araştırma sonuçlarında görülmektedir. Bu sonuçlar, depresif belirtiler gösteren öğrencilerin çeşitli oryantasyon ve sosyal aktivitelerle teşvik edilerek bu belirtilerin azaltılabileceği konusunda üniversitelerdeki psikolojik destek servisi çalışanlarına ışık tutmuştur. Yapılan bu araştırma göstermektedir ki öğrencilerin okullara uyum sağlamaları depresif belirtilerde azaltıcı etki sağlayacaktır.

Araştırma, kurduğu ilişkiler ile literatüre özgün katkılarda bulunmuştur. Ayrıca literatürde engellenmiş aidiyet ve algılanan yük olma kavramlarını intihardan bağımsız olarak çalışan ender araştırmalardan biridir. Bu özelliğiyle, bu tez koruyucu faktörlere odaklanarak kişilerarası ihtiyaçlar kavramlarına farklı bir bakış açısı sunmuştur. Özellikle Türkçe literatürde ise kişilerarası ihtiyaçlar kavramlarını araştıran sayılı çalışmalardan biridir. Bu tezin, Türkçe literatüre yeni giren kişilerarası ihtiyaçlar kavramları üzerine ileride yapılacak çalışmalar için bir rehber olması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Agishtein, P., Brumbaugh, C. (2013). Cultural variation in adult attachment: The impact of ethnicity, collectivism, and country of origin. *Journal of Social, Evolutionary, and Cultural Psychology*, 7(4), 384–405. <https://doi.org/10.1037/h0099181>
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: Uzunlamasına bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (13).
- Aladağ, M., Kağnıcı, Y., Tuna, E., ve Tezer, E. (2003). Üniversite yaşamı ölçeği: Ölçek geliştirme ve yapı geçerliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(20), 41-47.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (2013). Ruhsal bozuklukların tanıs ve sayımsal elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5). *Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı*. Çeviri editörü: Köroğlu E. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Bartholomew, K., Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment. *Attachment theory and close relationships*, 25-45.
- Baumeister RF, Leary MR. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 497-529.
- Blanco, C., Okuda, M., Wright, C., Hasin, D., Grant, B., Liu, S. M. i Olfson, M. (2008). *Mental health of college students and their non-college-attending peers*. *Archives of general psychiatry*, 65(12), 1429.
- Buitron, V., Hill, R. M., Pettit, J. W., Green, K. L., Hatkevich, C., Sharp, C. (2016). Interpersonal stress and suicidal ideation in adolescence: An indirect association through perceived burdensomeness toward others. *Journal of Affective Disorders*, 190, 143-149.
- Butcher, J. N., Mineka, S., Hooley, J. M. (2013). Anormal psikoloji. *İstanbul: Kaknüs Yayınları*.

- Cassidy, J., Shaver, P. R. (Eds.). (2002). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications*. Rough Guides.
- Cheng, S. T., Kwan, K. W. (2008). Attachment dimensions and contingencies of self-worth: The moderating role of culture. *Personality and Individual Differences, 45*(6), 509-514.
- Cho, G. H. (2007). The confucian origin of the east Asian collectivism. *Korean J Soc Pers Psychol, 21*(4), 21-53.
- Daddona, M. F. (2011). Peer educators responding to students with mental health issues. *New Directions for Student Services, 2011*(133), 29-39.
- Davison, K. (2006). Historical aspects of mood disorders. *Psychiatry, 5*(4), 115-118.
- DeShong, H. L., Tucker, R. P., O'Keefe, V. M., Mullins-Sweatt, S. N., Wingate, L. R. (2015). Five factor model traits as a predictor of suicide ideation and interpersonal suicide risk in a college sample. *Psychiatry research, 226*(1), 217-223.
- Ersanlı, K., Koçyiğit, M. (2013). Ait Olma Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri. *Electronic Turkish Studies, 8*(12).
- Eskin, M., Arslantaş, H., Öztürk, C. Ş., Eskin, B. (2020). Kişilerarası ihtiyaçlar anketi ve edinilmiş intihar yeterliliği-ölüm korkusuzluğu ölçeğinin psikometrik özelliklerinin araştırılması. *Klinik Psikiyatri Dergisi, 23*(2).
- Freeman, T. M., Anderman, L. H., Jensen, J. M. (2007). Sense of belonging in college freshmen at the classroom and campus level. *The Journal of Experimental Education, 75*, 203-220
- Gerdes, H., Mallinckrodt, B. (1994). Emotional, social, and academic adjustment of college students: A longitudinal study of retention. *Journal of Counseling & Development, 72*(3), 281-288.
- Goodman, M. L., Gibson, D., Vo, T. T., Wang, A., Gitari, S., Raimer, B. (2018). Early childhood attachment and suicidal ideation among young Kenyan men. *Advances in Life Course Research, 35*, 126-134.

- Guidry, E. T., Cukrowicz, K. C. (2016). Death ideation in older adults: psychological symptoms of depression, thwarted belongingness, and perceived burdensomeness. *Aging & mental health*, 20(8), 823-830.
- Hausmann, L. R. M., Schofield, J. W., Woods, R. L. (2007). Sense of belonging as a predictor of intentions to persist among African American and white first-year college students. *Research in Higher Education*, 48, 803–839.
doi:10.1007/s11162-007-9052-9
- Hisli, N. (1988). Beck Depresyon Envanteri'nin Üniversite öğrencileri için geçerliği, güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7 (23) 3-13.
- Hofstede, G. (1980). *Culture's consequences*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Horgan, A., Sweeney, J., Behan, L., McCarthy, G. (2016). Depressive symptoms, college adjustment and peer support among undergraduate nursing and midwifery students. *Journal of Advanced Nursing*, 72(12), 3081-3092.
- İmamoğlu, E. O. (1998). Individualism and collectivism in a model and scale of balanced differentiation and integration. *Journal of Psychology*, 132, 95-105.
- Jahn, D. R., Cukrowicz, K. C., Linton, K., Prabhu, F. (2011). The mediating effect of perceived burdensomeness on the relation between depressive symptoms and suicide ideation in a community sample of older adults. *Aging & Mental Health*, 15(2), 214- 220.
- Joiner T. (2005). *Why People Die by Suicide*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *Kültür ve Benlik. Kültürel Psikoloji İnsan bağlamında insan ve aile*. İstanbul: Altan Yayınları.
- Kim, G., Cha, S. (2018). A predictive model of suicidal ideation in Korean college students. *Public health nursing*, 35(6), 490-498.
- Kim, S., Yang, E. (2015). Suicidal ideation in gay men and lesbians in South Korea: a test of the interpersonal-psychological model. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 45(1), 98-110.
- Langhinrichsen-Rohling, J., Thompson, K., Selwyn, C., Finnegan, H., Misra, T. (2017). Maladaptive schemas mediate poor parental attachment and suicidality in college students. *Death studies*, 41(6), 337-344.

- Lapsley, D. K., Edgerton, J. (2002). Separation-individuation, adult attachment style, and college adjustment. *Journal of Counseling & Development, 80*(4), 484-492.
- Lin, H. H., Chew, P. Y. G., Wilkinson, R. B. (2017). Young adults' attachment orientations and psychological health across cultures: the moderating role of individualism and collectivism. *Journal of Relationships Research, 8*.
- Lockman, J. D., Servaty-Seib, H. L. (2016). College student suicidal ideation: Perceived burdensomeness, thwarted belongingness, and meaning made of stress. *Death studies, 40*(3), 154-164.
- Markus, H. R., Kitayama, S. (1991). Culture and self: implications for cognition,
- Nair, M. K., Russell, P. S., Shankar, S. R., Subramaniam, V. S., Nazeema, S., Mammen, P., Chembagam, N. (2013). Adolescent suicide: characterizing the need and identifying the predictive factors for preventive consultation or hospitalization in a rural community setting. *International journal of adolescent medicine and health, 25*(1), 81-86.
- Oyserman, D., Coon, H. M., Kemmelmeier, M. (2002). Rethinking individualism and collectivism: evaluation of theoretical assumptions and meta-analyses. *Psychological bulletin, 128*(1), 3.
- Park, Y., Kim, H. S. (2019). Validation of the Korean version interpersonal needs questionnaire. *Suicide and Life-Threatening Behavior, 49*(3), 739-758.
- Park, Y., Baik, S. Y., Kim, H. S., Lee, S. H. (2017). The influence of traditional culture and the interpersonal psychological theory on suicide research in Korea. *Psychiatry investigation, 14*(6), 713.
- Pettit, J. W., Lam, A. G., Voelz, Z. R., Walker, R. L., Perez, M., Joiner Jr, T. E., He, Z. X. (2002). Perceived burdensomeness and lethality of suicide method among Suicide completers in the People's Republic of China. *OMEGA-Journal of Death and Dying, 45*(1), 57-67.
- Pittman, L., Richmond, A. (2008). University belonging, friendship quality
- Sadock, B.J., Sadock, V.A., Ruiz, P. (2016) *Kaplan& Sadock's synopsis of psychiatry behavioral sciences/Clinical psychiatry*. (A. Bozkurt, Çev.) Ankara: Güneş Tıp Kitapevleri

- Schwartz, S. H. (1990). Individualism–collectivism: Critique and proposed refinements. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 21, 139–157.
- Sharma, P., Kirmani, M. N. (2015). Exploring depression & anxiety among college going students. *Indian J Sci Res*, 4, 528-32.
- Shaver, P. R., Mikulciner, M. (2007). Attachment theory and research: Core concepts, basic principles, conceptual bridges. In A. W. Kruglanski, E. Tory Higgins (Eds.), *Social psychology: Handbook of basic principles* (2nd ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Snyder, C. R., Sympson, S. C., Ybasco, F. C., Borders, T. F., Babyak, M. A., Higgins, R. L. (1996). Development and validation of the State Hope Scale. *Journal of personality and social psychology*, 70(2), 321.
- Stepp, S. D., Morse, J. Q., Yaggi, K. E., Reynolds, S. K., Reed, L. I., Pilkonis, P. A. (2008). The role of attachment styles and interpersonal problems in suicide-related behaviors. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 38(5), 592-607
- Suh, S., Ebesutani, C. K., Hagan, C. R., Rogers, M. L., Hom, M. A., Ringer, F. B., Joiner, T. E. (2017). Cross-cultural relevance of the Interpersonal Theory of suicide across Korean and US undergraduate students. *Psychiatry research*, 251, 244-252.
- Sümer, N. (2006). Yetiskin baglanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karsilastirilmasi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21(57), 1.
- Sümer, N., Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örnekleme üzerinde psikometrik değerlendirilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics* (Vol. 5). Boston, MA: Pearson.
- Triandis, H. C. (1995). Individualism and collectivism, Boulder, CO: Westview Press.
- Triandis, H. C. (2001). Individualism-collectivism and personality. *Journal of personality*, 69(6), 907-924.

- Triandis, H. C. (2002). Subjective Culture. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(2).
- Trobia, A. (2008). Cronbach's alpha. In P. J. Lavrakas (Ed.), *Encyclopedia of survey research methods* (pp. 169-170). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781412963947.n117
- Van Ijzendoorn, M. H., Sagi-Schwartz, A. (2008). Cross-cultural patterns of attachment: Universal and contextual dimensions.
- Van Orden, K. A., Lynam, M. E., Hollar, D., Joiner, T. E. (2006). Perceived burdensomeness as an indicator of suicidal symptoms. *Cognitive Therapy and Research*, 30(4), 457-467.
- Van Orden, K. A., Witte, T. K., Gordon, K. H., Bender, T. W., Joiner Jr, T. E. (2008). Suicidal desire and the capability for suicide: Tests of the interpersonal-psychological theory of suicidal behavior among adults. *Journal of consulting and clinical psychology*, 76(1), 72.
- Van Orden, K. A., Witte, T. K., James, L. M., Castro, Y., Gordon, K. H., Braithwaite, S. R., Joiner Jr, T. E. (2008). Suicidal ideation in college students varies across semesters: The mediating role of belongingness. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 38(4), 427-435.
- Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S. R., Selby, E. A., Joiner Jr, T. E. (2010). The interpersonal theory of suicide. *Psychological review*, 117(2), 575.
- Van Orden, K. A., Cukrowicz, K. C., Witte, T. K., Joiner Jr, T. E. (2012). Thwarted belongingness and perceived burdensomeness: Construct validity and psychometric properties of the Interpersonal Needs Questionnaire. *Psychological assessment*, 24(1), 197.
- Venta, A., Mellick, W., Schatte, D., Sharp, C. (2014). Preliminary evidence that thoughts of thwarted belongingness mediate the relations between level of attachment insecurity and depression and suicide-related thoughts in inpatient adolescents. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 33(5), 428-447.
- Villatte, A., Marcotte, D., Potvin, A. (2017). Correlates of Depression in First-Year College Students. *Canadian Journal of Higher Education*, 47(1), 114-136.

- Wasti, S. A., Eser Erdil, S. (2007). Bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin ölçülmesi: Benlik kurgusu ve INDCOL ölçeklerinin Türkçe geçerliliği. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7, 39-66.
- Wetzel, R. D. (1976). Hopelessness, depression, and suicide intent. *Archives of general psychiatry*, 33(9), 1069-1073.
- World Health Organization. World Health Statistics - Monitoring Health For The Sustainable Development Goals. World Health Organization. 2016.
- World Health Organization. Depression and other common mental disorders: global health estimates. Geneva: World Health Organization; 2017.
- Zea, M. C., Reisen, C. A., Beil, C., Caplan, R. D. (1997). Predicting intention to remain in college among ethnic minority and nonminority students. *Journal of Social Psychology*, 137, 149–160.
- Zhang, J., Lester, D., Zhao, S., Zhou, C. (2013). Suicidal ideation and its correlates: Testing the interpersonal theory of suicide in Chinese students. *Archives of Suicide Research*, 17(3), 236-241.

EKLER

EK 1 – GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Değerli katılımcı,

Bu çalışma İstanbul Medipol Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı kapsamında, Dr. Öğr. Üye. Uzey DURAL ŞENOĞUZ danışmanlığında Psikolog Asude ALTIPARMAK tarafından yürütölmektedir. Çalışmanın amacı Kişilerarası İhtiyaçların öncülleri ve sonuçları üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bu çalışmanın yürütölmeye için İstanbul Medipol Üniversitesi Etik Kurul'undan gerekli izin alınmıştır.

Çalışmaya katılımınız tamamen gönüllölük esasına dayanmaktadır. Çalışma sırasında sizden kimlik bilgileriniz istenmemektedir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından bilimsel çalışmalarda kullanılacaktır. Bu nedenle, araştırma sonuçlarından sağlıklı bilgiler elde edilebilmesi için soruların samimi ve sonuna kadar cevaplanması oldukça önemlidir. Soruların doğru ya da yanlış cevapları yoktur. Lütfen her bir ölçeğin başındaki yönergeyi dikkatlice okuyunuz ve sorulara sizi en iyi şekilde ifade eden cevabı vermeye çalışınız. Ölçek setinde genel olarak kişisel rahatsızlık teşkil edecek sorular bulunmamaktadır. Ancak araştırma sırasında herhangi bir nedenden dolayı rahatsızlık hissederseniz katılımınızı sonlandırabilirsiniz.

Bu çalışmada birden fazla ölçme aracı vardır. Tüm soruların yanıtlanması yaklaşık 10 dakika sürmektedir.

Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllölük olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Tarih

-----/-----/-----

İmza

EK 2 – DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Değerli Katılımcı;

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin bazı kavramlara ilişkin görüşlerinin ortaya konmasıdır. Sizden beklenen, sonraki bölümlerde yer alan **tüm cümleleri eksiksiz ve samimi bir şekilde işaretlemenizdir.** Cümlelerin tek bir doğru veya yanlış cevabı yoktur. **Verdiğiniz yanıtlar gizli kalacak** ve sonuçlar toplu olarak değerlendirilecektir. Verdiğiniz yanıtlarda kendinizi olduğunuz gibi yansıtmınız, araştırmanın sonuçları açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırmaya katıldığınız ve ilginiz için teşekkür ederiz.

Demografik Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

2. Yaşınız:.....

3. Sınıfınız:

() Hazırlık

() 1.sınıf

() 2.sınıf

() 3.sınıf

() 4.sınıf

() Yüksek Lisans

4. Eğitim yılı içerisinde nerede kalıyorsunuz:

Yurt

Ailemin yanında

Arkadaşlarım ile evde

Akrabalarımın yanında Diğer: (Belirtiniz).....

5. Bir eğitim dönemi içerisinde yaşadığınız şehri/ailenizi ne kadar ziyaret ediyorsunuz (Birlikte yaşıyorsanız boş bırakınız):

1-3

4-7

8-10

10+

6. Hayatınızın çoğunu nerede geçirdiniz:

Büyük şehir

Şehir

Kasaba

Köy

7. Anne ve Babanız:

Sağ

Yalnızca Anne Sağ

Yalnızca Baba Sağ

İkisi de Sağ Değil

8. Kaç kardeşiniz var:

9. İlişki durumunuz: İlişkisi var İlişkisi yok

10. Ailenizin Aylık Geliri:

Düşük (1500tl ve altı)

Düşük-Orta (1500tl-3000tl)

Orta (3000tl-6000tl)

Orta-Yüksek (6000tl-15000tl)

Yüksek (15000tl ve üzeri)

11. Geçmişte tanı aldığınız, tedavi gördüğünüz psikiyatrik bir rahatsızlığınız oldu

mu: Hayır Evet (belirtiniz)

EK 3 – KİŞİLERARASI İHTİYAÇLAR ANKETİ (KİA)

YÖNERGE: Aşağıda çeşitli düşünce, tutum, duygu ve davranışlarla ilgili 10 ifade sıralanmıştır. Her bir ifadeye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren sayıyı işaretleyiniz. Lütfen doğru veya yanlış cevap olmadığını unutmayınız.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Bazen Katılmıyorum	Kararsızım	Bazen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Bugünlerde, hayatımdaki insanların ben olmasam daha iyi olacaklarını düşünüyorum.							
2	Bugünlerde, hayatımdaki insanların bensiz daha mutlu olacaklarını düşünüyorum.							
3	Bugünlerde, ölümümün hayatımdaki insanları rahatlatacağını düşünüyorum.							
4	Bugünlerde, hayatımdaki insanların benden kurtulmak istediklerini düşünüyorum.							
5	Bugünlerde, hayatımdaki insanlar için işleri daha da zorlaştırdığımı düşünüyorum.							
6	Bugünlerde, kendimi bir aileye, bir gruba veya bir yere ait hissediyorum.							
7	Bugünlerde, beni önemseyen ve destekleyen birçok arkadaşına sahip olduğum için şanslı olduğumu hissediyorum.							
8	Bugünlerde, diğer insanlarla olan bağımın kopuk olduğunu hissediyorum.							
9	Bugünlerde, sosyal ortamlarda kendimi bir yabancıymış gibi hissediyorum.							
10	Bugünlerde, kendimi insanlara yakın hissediyorum.							

EK 4 – İLİŞKİ ÖLÇEKLERİ ANKETİ (İÖA)

Aşağıda yakın duygusal ilişkilerinizde kendinizi nasıl hissettiğinize ilişkin 17 ifade yer almaktadır. Yakın duygusal ilişkilerden kastedilen arkadaşlık, dostluk, romantik ilişkiler ve benzerleridir. Lütfen her bir ifadeyi bu tür ilişkilerinizi düşünerek okuyun ve her bir ifadenin sizi ne ölçüde tanımladığını aşağıdaki 7 aralıklı ölçek üzerinde değerlendiriniz.

1	2	3	4	5	6	7
Beni hiç tanımlamıyor			Beni kısmen tanımlıyor			Tamamıyla beni tanımlıyor

- _____ 1. Başkalarına kolaylıkla güvenemem.
- _____ 2. Kendimi bağımsız hissetmem benim için çok önemli.
- _____ 3. Başkalarıyla kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım.
- _____ 4. Başkalarıyla çok yaklaşırısam incitileceğimden korkuyorum.
- _____ 5. Başkalarıyla yakın duygusal ilişkilerim olmadığı sürece oldukça rahatım.
- _____ 6. Başkalarıyla tam anlamıyla duygusal yakınlık kurmak istiyorum.
- _____ 7. Yalnız kalmaktan korkarım.
- _____ 8. Başkalarına rahatlıkla güvenip bağlanabilirim.
- _____ 9. Başkalarına tamamıyla güvenmekte zorlanırım.
- _____ 10. Başkalarının bana dayanıp bel bağlaması konusunda oldukça rahatımdır.
- _____ 11. Başkalarının bana, benim onlara verdiğim kadar değer vermediğinden kaygılanırım.
- _____ 12. Kendi kendime yettiğimi hissetmem benim için çok önemli.
- _____ 13. Başkalarının bana bağlanmamalarını tercih ederim.
- _____ 14. Başkalarıyla yakın olmak beni rahatsız eder.
- _____ 15. Başkalarının bana, benim istediğim kadar yaklaşmakta gönülsüz olduklarını düşünüyorum.
- _____ 16. Başkalarına bağlanmamayı tercih ederim.
- _____ 17. Başkaları beni kabul etmeyecek diye korkarım.

EK 5 – BİREYCİLİK/TOPLULUKÇULUK ÖLÇEĞİ (INDCOL)

Her bir ifadeyi okuduktan sonra ifadenin size ne derece uygun olduğunu “Kesinlikle Katılmıyorum (1)” – “Kesinlikle Katılıyorum (5)” arasında derecelendiriniz.

1 2 3 4 5

Kesinlikle

Kesinlikle

Katılmıyorum

Katılıyorum

- ___1. Benim mutluluğum çevremdekilerin mutluluğuna çok bağlıdır.
- ___2. Kazanmak her şeydir.
- ___3. Yakın çevrem için kişisel çıkarlarımdan fedakarlık ederim.
- ___4. Başkaları benden daha başarılı olduğunda rahatsız olurum.
- ___5. Yakın çevremdekilerin birbiriyle uyumunu muhafaza etmek benim için önemlidir.
- ___6. İşimi başkalarından daha iyi yapmak benim için önemlidir.
- ___7. Komşularımın ufak tefek şeyleri paylaşmak hoşuma gider.
- ___8. İş arkadaşlarımdan iyiliği benim için önemlidir.
- ___9. Rekabet doğanın kanunudur.
- ___10. İş arkadaşlarımdan biri ödül kazansa gurur duyarım.
- ___11. Özgün bir birey olmak benim için önemlidir.
- ___12. Başkası benden daha başarılı olduğu zaman kendimi gergin ve kamçılanmış hissederim.
- ___13. Çoğu zaman kendi bildiğim gibi yaşarım.
- ___14. Yakın çevremde kararlarına saygı göstermek benim için önemlidir.
- ___15. Başkalarına güvenmektense kendime güvenirim.
- ___16. Ne fedakarlık gerekirse gereksin aile bireyleri birbirlerine kenetlenmelidirler.
- ___17. Anne-baba ve çocuklar mümkün olduğu kadar birlikte kalmalıdır.

- ___ 18. Başkalarından bağımsız bireysel kimliğim benim için çok önemlidir.
- ___ 19. Kendi isteklerimden fedakarlık yapmak gerekirse de aileme bakmak benim görevimdir.
- ___ 20. Bireysel kimliğim benim için çok önemlidir.
- ___ 21. Ben başkalarından ayrı özgün bir bireyim.
- ___ 22. Yakın çevremde çoğunluğun isteklerine saygı gösteririm.
- ___ 23. Kendine özgü ve başkalarından farklı olmaktan hoşlanırım.
- ___ 24. Bir karar vermeden önce yakın arkadaşlara danışıp onların fikirlerini almak önemlidir.
- ___ 25. Maddi güçlük içinde olan bir akrabama imkanlarım ölçüsünde yardım ederim.
- ___ 26. Rekabet olmadan iyi bir toplum düzeni kurulamaz.
- ___ 27. İnsan hayatını başkalarından bağımsız olarak yaşamalıdır.
- ___ 28. Çok hoşuma giden bir şeyden ailem onaylamazsa vazgeçerim.
- ___ 29. Başkalarıyla işbirliği yaptığım zaman kendimi iyi hissederim.
- ___ 30. Başkalarıyla rekabet edebileceğim ortamlarda çalışmak hoşuma gider.
- ___ 31. İnsanlara açık ve dosdoğru konuşmayı tercih ederim.
- ___ 32. Çocuklara vazifenin eğlenceden önce geldiği öğretilmelidir.
- ___ 33. Benim için zevk başkalarıyla vakit geçirmektir.
- ___ 34. Başarı hayattaki en önemli şeydir.
- ___ 35. Eğer başarılı oluyorsam bu benim yeteneklerim sayesinde.
- ___ 36. Yakın çevremle fikir ayrılığına düşmekten hiç hoşlanmam.
- ___ 37. Ailemi memnun edecek şeyleri nefret etsem de yaparım.

EK 6 – BECK DEPRESYON ENVANTERİ (BDE)

Sayın cevaplayıcı aşağıda gruplar halinde cümleler verilmektedir. Öncelikle her gruptaki cümleleri dikkatle okuyarak, BUGÜN DÂHİL GEÇEN HAFTA içinde kendinizi nasıl hissettiğinizi en iyi anlatan cümleyi seçiniz. Eğer bir grupta durumunuzu, duygularınızı tarif eden birden fazla cümle varsa her birini daire içine alarak işaretleyiniz.

Soruları vereceğiniz samimi ve dürüst cevaplar araştırmanın bilimsel niteliği açısından son derece önemlidir. Bilimsel katkı ve yardımlarınız için sonsuz teşekkürler.

- 1- 0. Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissetmiyorum.
 1. Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissediyorum.
 2. Hep üzüntülü ve sıkıntılıyım. Bundan kurtulamıyorum.
 3. O kadar üzüntülü ve sıkıntılıyım ki artık dayanamıyorum.
- 2- 0. Gelecek hakkında mutsuz ve karamsar değilim.
 1. Gelecek hakkında karamsarım.
 2. Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok.
 3. Geleceğim hakkında umutsuzum ve sanki hiçbir şey düzelmeyecekmiş gibi geliyor.
- 3- 0. Kendimi başarısız bir insan olarak görmüyorum.
 1. Çevremdeki birçok kişiden daha çok başarısızlıklarım olmuş gibi hissediyorum.
 2. Geçmişe baktığımda başarısızlıklarla dolu olduğunu görüyorum.
 3. Kendimi tümüyle başarısız biri olarak görüyorum.
- 4- 0. Birçok şeyden eskisi kadar zevk alıyorum.
 1. Eskiden olduğu gibi her şeyden hoşlanmıyorum.
 2. Artık hiçbir şey bana tam anlamıyla zevk vermiyor.
 3. Her şeyden sıkılıyorum.
- 5- 0. Kendimi herhangi bir şekilde suçlu hissetmiyorum.

1. Kendimi zaman zaman suçlu hissediyorum.
 2. Çoğu zaman kendimi suçlu hissediyorum.
 3. Kendimi her zaman suçlu hissediyorum.
- 6-**
0. Bana cezalandırılmışım gibi geliyor.
 1. Cezalandırılabilceğimi hissediyorum.
 2. Cezalandırılmayı bekliyorum.
 3. Cezalandırıldığımı hissediyorum.
- 7-**
0. Kendimden memnunum.
 1. Kendi kendimden pek memnun değilim.
 2. Kendime çok kızıyorum.
 3. Kendimden nefret ediyorum.
- 8-**
0. Başkalarından daha kötü olduğumu sanmıyorum.
 1. Zayıf yanların veya hatalarım için kendi kendimi eleştiririm.
 2. Hatalarımdan dolayı ve her zaman kendimi kabahatli bulurum.
 3. Her aksilik karşısında kendimi hatalı bulurum.
- 9-**
0. Kendimi öldürmek gibi düşüncelerim yok.
 1. Zaman zaman kendimi öldürmeyi düşündüğüm olur. Fakat yapmıyorum.
 2. Kendimi öldürmek isterdim.
 3. Fırsatını bulsam kendimi öldürürdüm.
- 10-**
0. Her zamankinden fazla içimden ağlamak gelmiyor.
 1. Zaman zaman içinden ağlamak geliyor.
 2. Çoğu zaman ağlıyorum.
 3. Eskiden ağlayabilirdim şimdi istesem de ağlayamıyorum.
- 11-**
0. Şimdi her zaman olduğumdan daha sinirli değilim.
 1. Eskisine kıyasla daha kolay kızıyor ya da sinirleniyorum.
 2. Şimdi hep sinirliyim.
 3. Bir zamanlar beni sinirlendiren şeyler şimdi hiç sinirlendirmiyor.
- 12-**
0. Başkaları ile görüşmek, konuşmak isteğimi kaybetmedim.

1. Başkaları ile eskiden daha az konuşmak, görüşmek istiyorum.
 2. Başkaları ile konuşma ve görüşme isteğimi kaybetmedim.
 3. Hiç kimseyle konuşmak görüşmek istemiyorum.
- 13-** 0. Eskiden olduğu gibi kolay karar verebiliyorum.
1. Eskiden olduğu kadar kolay karar veremiyorum.
 2. Karar verirken eskisine kıyasla çok güçlük çekiyorum.
 3. Artık hiç karar veremiyorum.
- 14-** 0. Aynada kendime baktığımda değişiklik görmüyorum.
1. Daha yaşlanmış ve çirkinleşmişim gibi geliyor.
 2. Görünüşümün çok değiştiğini ve çirkinleştiğimi hissediyorum.
 3. Kendimi çok çirkin buluyorum.
- 15-** 0. Eskisi kadar iyi çalışabiliyorum.
1. Bir şeyler yapabilmek için gayret göstermem gerekiyor.
 2. Herhangi bir şeyi yapabilmek için kendimi çok zorlamam gerekiyor.
 3. Hiçbir şey yapamıyorum.
- 16-** 0. Her zamanki gibi iyi uyuyabiliyorum.
1. Eskiden olduğu gibi iyi uyuyamıyorum.
 2. Her zamankinden 1-2 saat daha erken uyanıyorum ve tekrar uyuyamıyorum.
 3. Her zamankinden çok daha erken uyanıyor ve tekrar uyuyamıyorum.
- 17-** 0. Her zamankinden daha çabuk yorulmuyorum.
1. Her zamankinden daha çabuk yoruluyorum.
 2. Yaptığım her şey beni yoruyor.
 3. Kendimi hemen hiçbir şey yapamayacak kadar yorgun hissediyorum.
- 18-** 0. İştahım her zamanki gibi.
1. İştahım her zamanki kadar iyi değil.
 2. İştahım çok azaldı.
 3. Artık hiç iştahım yok.
- 19-** 0. Son zamanlarda kilo vermedim.

1. İki kilodan fazla kilo verdim.
2. Dört kilodan fazla kilo verdim.
3. Altı kilodan fazla kilo vermeye çalışıyorum.

20- 0. Sağlığım beni fazla endişelendirmiyor.

1. Ağrı, sancı, mide bozukluğu veya kabızlık gibi rahatsızlıklar beni endişelendirmiyor.
2. Sağlığım beni endişelendirdiği için başka şeyleri düşünmek zorlaşıyor.
3. Sağlığım hakkında o kadar endişeliyim ki başka hiçbir şey düşünemiyorum.

21- 0. Son zamanlarda cinsel konulara olan ilgimde bir değişme fark etmedim.

1. Cinsel konularla eskisinden daha az ilgiliyim.
2. Cinsel konularla şimdi çok daha az ilgiliyim.
3. Cinsel konular olan ilgimi tamamen kaybettim.

EK 7 – ÜNİVERSİTE YAŞAMI ÖLÇEĞİ (ÜYÖ)

Aşağıda üniversite yaşantısıyla ilişkili olabilecek duygu, düşünce ve beklentileri ifade eden 48 cümle bulunmaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra **son birkaç gündür** yaşadıklarınızı göz önünde bulundurarak her cümledeki ifadenin size ne derece uygun olduğunu cümlenin karşısında verilen “Bana hiç uygun değil (1)” - “Bana tamamen uygun (7)” seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtiniz.

	Bana Hiç Uygun Değil				Bana Tamamen Uygun			
1. Üniversitedeki topluluklara girmeye çekinirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
2. Kendimi genellikle gergin hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
3. Kendimi severim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
4. Arkadaşlarımla yakınlaşamam	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
5. Derslerde işlenen konuları anlamakta zorluk çekiyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
6. Kendimi yalnız hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
7. Üniversite öğrencisi olmaktan memnun değilim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
8. Olayların hep kötü gideceğini düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
9. Hayatımı istediğim gibi yönlendiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
10. Cinsellik beni korkutur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
11. Sınıf içinde konuşmaktan çekinirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
12. Kaldığım yerdeki kişilerle anlaşırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
13. Kendimi bu üniversitenin kültürüne uzak	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	

hissediyorum.							
14. Genellikle olaylar karşısında kendimi suçlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
15 Kararlarımın sonuçlarına katlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
16. Benimle kimsenin çıkmak istemeyeceğini düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
17. Kaldığım yere uyum sağlayamadım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
18. Üniversitenin beklentilerime cevap vereceğini düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
19. Duygularımı anlamakta zorlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
20. Karşı cinsle birlikte bulunduğum ortamlarda kendimi rahat hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
21. Öğretmenlerimle ilişkilerimden memnun değilim.(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
22. Aile içinde sık sık çatışmalar yaşarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
23.Üniversitedeki destek birimlerini (Kültür İşleri, Spor Müdürlüğü, Öğrenci İşleri gibi) tanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
24. Hayır demekte güçlük yaşarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
25. Bu üniversitenin eğitimini zor buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
26. Değerlerim bu üniversitedeki kişilerin değerleri ile uyur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
27. Devam etmesini istemediğim ilişkilerimi bitirmekte zorlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
28. Kendime zaman ayırırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

29. Üniversite yaşamına uyum sağlayamadım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
30. Cinsel yaşamımdan memnunum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
31. Arkadaş edinmekte güçlük yaşıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
32. Üniversitedeki arkadaşlarımda örf ve adetleri bana yabancı gelir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
33. İlişkilerimde çatışmaya girmekten çekinirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
34. Kendime güvenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
35. Dersleri İngilizce takip etmekte zorluk çekiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
36. Aile içinde rahat iletişim kurarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
37. Kampüste (yerleşke) kendimi rahat hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
38. Sık sık moralim bozulur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
39. Kendimi olumlu ve olumsuz yönlerimle kabul ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
40. Üniversitedeki sosyal/kültürel etkinliklere katılmıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
41. Çıktığım kişi ile ilişkiyi sürdürmekte sıkıntı çekerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
42. Çalıştığım halde sınavlarda başarılı olamam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
43. Kendimi üniversitenin bir parçası gibi hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
44. Karar vermekte güçlük çekerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
45. Bende en az diğer insanlar kadar değerliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
46. Biriyle duygusal ilişkiye girmekte zorlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
47. Derslerde başarılı olup olamayacağımdan	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

emin değilim.

48. Üniversitenin bulunduğu şehri tanıyorum. (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

K 8 – ETİK KURUL ONAYI

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURULU KARAR FORMU

Değerlendirilen Belgeler	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ/PLANI			Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	15/04/2019		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
Karar Bilgileri	Karar No: 34		Tarih: 18/04/2019	
	Yukarıda bilgileri verilen Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve araştırmanın etik ve bilimsel yönden uygun olduğuna “oybirliği” ile karar verilmiştir.			

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU	
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI	Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
			E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN	İletişim Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Ahmet Hamdi TOPAL	Hukuk Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Nurullah GÜR	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Mevlüt TATLIYER	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr. Öğr. Üyesi Erol YILDIRIM	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	

* :Toplantıda Bulunma